Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши
№ 97 (13.053).
27 АПРЕЛЬ 1965 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Умумхалқ социалистик мусобақасини кенг қулоч ёйдирайлик! Етти йилликнинг сўнгги йили планини муддатидан илгари бажарайлик!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

● ● ● ●

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ИНДУСТРИАЛ АСОСИ

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми тарихий қарорларини совет халқи бажонидил маъқуллаб, қишлоқ хўжалигини ҳар томонлама тараққий эттириш режаларини ғайрат-шижоат билан амалга оширишга киришди. Қишлоқ хўжалигини зўр бериб ривожлантириш фақат деҳқоннинг ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг жонажон ишигина бўлиб қолмасдан, балки индустрия меҳнаткашларининг ҳам шарафли, муқаддас бурчидир.

Совет ҳокимияти йилларида Узбекистон Совет Социалистик республикаси саноати барқ уриб равнақ топган, қишлоқ хўжалиги механизациялашган ўлкага айланди. Эндиликда республикамиз далаларида 100 минг трактор, 20 минг пахта териш машинаси ишлатилмоқда, колхоз ва совхозларда 30 мингга яқин автомобиль бор. Йилига колхоз ва совхозларга 2,2 миллион тонна минерал ўғит ҳамда 200 минг тоннага яқин қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш воситалари ҳамда дефолиантлар етказиб берилмоқда.

Пахтачиликдаги жамики ишларни тўла механизациялаш арафасида турибмиз. Конструктив жиҳатдан эскириб қолган, унумсиз тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ўрнига машинасозларимиз йилдан-йилга тобора кўпроқ мукаммал, серунум машиналар етқазиб бермоқдалар. Ҳозир далаларимизда «ДТ-75», «Т-74» ҳамда «К-700» маркали қудратли ҳайдов тракторлари ҳамда «Т-28Х» маркали мукаммал чопиқ тракторлари жавлон урмоқда. Уяга белгиланган миқдорда чигит ташлаб кетадиган, шу билан бирга чигитни квадрат-уялаб экишга мўлжалланган сеялка яратилганлиги янада қўл меҳнати қўлланилишига чек қўйди. «КРХ-4» маркали культиватор билан тупроқни юмшатиш ва бир йўла далага ўғит сепиб кетиш мумкин. Шунингдек, конструкторлар ва машинасозларимиз янги, деҳқонга қўл келиб қолган чеканка машиналари, чанглагич-пуркагичлар ва трактор билан бирга ишлатиладиган бошқа мосламалар яратдилар.

Пахтачиликни комплекс механизациялаштиришда «ХТ-1,2» пахта териш машинасининг яратилиши, янги мукаммал кўрак йиғиш машиналарининг юқори унум билан ишлатилаётганлиги, ерга тўкилган пахтани териб кетадиган машина кўплаб ишлаб чиқарилаётганлиги катта аҳамиятга эга бўлди.

Илмий тадқиқот институтларининг хулосалари ҳамда тажрибакорларнинг иш натижаси шундан далолат берадики, ҳозир етиштирилаётган пахтанинг ярми ўғитлардан самарали фойдаланиш натижасидир. Шунингдек, ғўза зараркунандаларига қарши ишлатилаётган воситалардан ўринли фойдаланилаётганлиги туфайли пахта ҳосилдорлиги 10 процент кўпаймоқда. Кейинги йилларда республикамиз саноати мураккаб, юқори самара берадиган ўғитлар, шунингдек заҳарли дори-ворлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтирди. Ҳозир химикларимиз таркибида 35-40 процент азот бўлган аммиак селитраси ҳамда таркибида 46 процент азот бўлган карбамид ишлаб чиқармоқдалар. Куни кеча ишга туширилган Навоий химия комбинати қишлоқ хўжалигимизни минерал ўғитлар билан таъминлашни янада яхшилашга хизмат қилади.

Аммо республика химия саноати мураккаб ўғитлар ишлаб чиқаришни, хусусан, амофос ишлаб чиқаришни янада кўпайтириши мумкин. Ҳанузгача ҳам республика химия корхоналарида концентрациялаштирилган фосфор ўғитлари, биринчи навбатда қўшалоқ суперфосфат ишлаб чиқариш ўзлаштирилмаган. Каинит ва сильвинит каби калий ўғитлари таркибида калийнинг миқдори 10-18 процентдан кўп эмас. Бу йил Навоий химия комбинати ҳамда Фарғона азот ўғитлари заводида эркин цианамид ва магний хлорати сингари самарали дефолиантлар ишлаб чиқарилиб, колхоз ва совхозларга юборилиши лозим. Бироқ ана шу корхоналарда янги объектларни қуриш жуда суст бормоқда. Қурувчилар, лойиҳа ташкилотлари ва химиклар кўзда тутилган цех ва ускуналарни белгиланган муддатда ишга тушириш учун ҳамма чораларни кўришлари зарур.

Қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини бундан буён ҳам муттасил ошириб бориш ва маҳсулот таннархини камайтириш учун бир қанча муҳим масалаларни ҳал этиш лозим. Бу вазифаларни бажариш юзасидан машинасозлар зиммасига катта масъулият юкланади. Машинасозлар пахтачиликни комплекс механизациялаш учун ҳамма машиналарни етказиб беришлари керак. Шунингдек, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларидаги сермеҳнат ишларни механизациялаш борасида ҳам кўп куч-ғайрат сарфлашга тўғри келади. Жумладан, ҳозиргача ҳам ерга гербицид солиш, далага ўғит ташиб чиқиш ва уни ерга солишда қўлланиладиган машиналар йўқ. Қишлоқ хўжалигидаги бошқа бир қанча ишлар ҳам қўлда бажарилмоқдаки, қишлоқ хўжалигини зўр бериб тараққий эттириш учун бу ишларни ҳам механизациялаштириш лозим бўлади. Минг-минглаб колхозчилар ва совхоз ишчилари она Ватанимизга тобора кўпроқ пилла етказиб бериш учун курашмоқдалар. Аммо пиллачиликда ҳам кўпгина ишларни механизациялаштириш керак. Сабзавотчилик, боғдорчилик ҳамда чорвачилик тўғрисида ҳам худди шу гапларни айтиш мумкин. Қишлоқ хўжалигидаги баъзи ишларнинг механизациялаштирилмаганлигига бир томондан шу ишларни бажаришга мўлжалланган машиналар йўқлиги, иккинчи жиҳатдан яратилган баъзи бир машиналарнинг ишга яроқсиз эканлиги сабаб бўлмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида техника тараққиёти муҳим халқ хўжалиги аҳамиятига эгадир. Аммо техника тараққиётини пеш қилиб қишлоқ хўжалигимизга унумсиз, конструктив жиҳатдан мукаммал бўлмаган машиналар етказиб бермаслик керак. Бу ўринда чигитни белгиланган миқдорда ташлаб кетадиган «СТВХ-4» сеялкаси тарихини эслаб ўтиш кифоядир. 1962 йилда 13 минг дона шундай сеялка ишлаб чиқарилди. Аммо улар деҳқонга маъқул тушмади, ишга яроқсиз бўлиб чиқди. Улардан 2 мингдан ортиғи «Узсельхозтехника» складларида босилиб ётибди, уни ҳеч ким олишни истамайди.

Қишлоқ хўжалигини индустрлаштиришни ниҳоясига етказиш—бу қонуний техникавий ҳамда социал-иқтисодий жараёндир. Саноат ва қишлоқ хўжалиги ходимларининг шарафли бурчи коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш йўлида улкан босқич бўлган қишлоқ хўжалигини индустрлаштиришга муносиб ҳисса қўшишдан иборатдир.

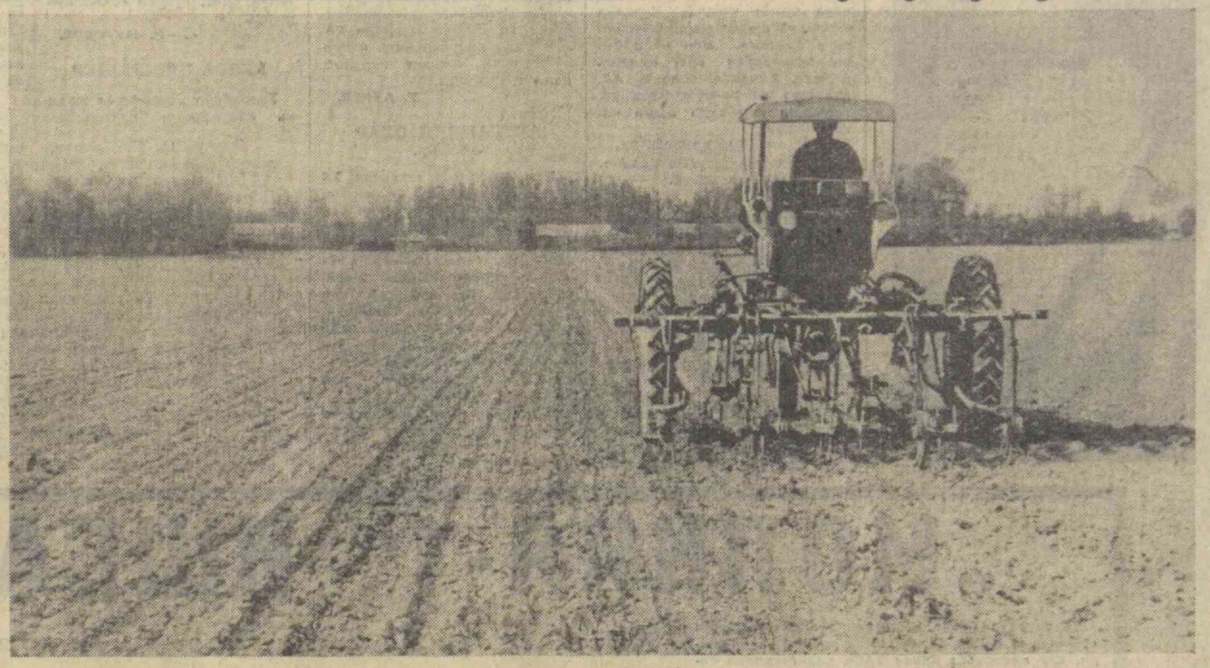

Тошкент области. Калинин районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзолари бу йил давлатга 2.500 тонна «оқ олтин» сотишга аҳд қилишган. Шу кунларда колхоз далаларида ғўза парвариши қизитиб юборилди.

Суратда: ғўза қатор ораларини бир йўла озиқлантириб, культивация қилиш пайти тасвирланган.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Область партия комитетларининг пленумлари

ТЕРМИЗ, 26 апрель. (ЎзТАГ). Бу ерда Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалани кўрди.

Ф. Ш. Шамсиддинов Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайланганлиги муносабати билан Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди.

Пленум Н. М. Муродовни Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси қилиб сайлади.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов қатнашди.

* * *

ҚАРШИ, 26 апрель. (ЎзТАГ). Қашқадарё область партия комитетининг пленуми бўлди.

Пленум партия сафига кирувчиларни танлаш ва ёш коммунистларни тарбиялашнинг аҳволи ва бу соҳадаги ишларни яхшилаш чораларини муҳокама қилди. Қашқадарё область партия комитетининг иккинчи секретари А. М. Илюхин шу масала юзасидан доклад қилди.

Пленум Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг «Республикада халқ маорифини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги ва область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисидаги масалани ҳам муҳокама қилди. Қашқадарё область партия комитетининг секретари С. Л. Йўлдошев ана шу масала юзасидан доклад қилди.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилди.

ЖАНГОВАР ПУБЛИЦИСТИКА УЧУН

Партия публицистикаси, экономика ва публицистика, ахлоқ-этика, илмий атеистик темалардаги публицистика, публицистнинг билимдонлиги ва бадиий завқи ҳамда бошқа кўпгина масалалар Ўзбекистон Журналистлар союзи уюштирган семинар қатнашчиларининг диққат марказида турибди.

Публицистикага бағишланган семинарнинг 26 апрелда ўтказилган биринчи машғулоти республикадаги кўпгина журналистларнинг эътиборини тортди. Улар Москва Давлат университети профессори И. А. Портянкиннинг «Ленин ва публицистика» деган темадаги докладини, бошқа докладлар ва қўшимча докладларни зўр эътибор билан тингладилар.

Публицистикага бағишланган семинар ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

ТЕРМИЗ, 26 апрель. (ЎзТАГ). Бу ерда Сурхондарё область партия активининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг якунлари ва область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари кўкламги дала ишларининг дастлабки якунларини чиқардилар, март Пленуми қарорлари асосида Сурхондарё области қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини янада юксалтириш йўлларини белгиладилар.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

АФҒОНИСТОН БОШ МИНИСТРИ КИЕВГА КЕЛДИ

КИЕВ, 26 апрель. (ТАСС). Афғонистон бош министри доктор Муҳаммад Юсуф ва унинг ҳамроҳлари бугун Украина пойтахтига келишди.

Киевликлар ҳурматли меҳмонни шодиёна кутиб олдилар.

ГИБРИД УРУҒ ЭКИЛДИ

Янгиқўрғон районидаги «Ленинизм» колхозининг Жўрахон Мусаев бошлиқ бригадасида 110 гектар майдонга «ВИР-338» навли гибрид маккажўхори уруғи экилди. Бригада маккажўхорикорлари бу йил ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш учун курашяптилар. Уруғ униб чиқа бошлади.

А. НАСРИДДИНОВ.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

Чегара бўйидаги Шегини қишлоғида якшанба куни фанфаралар садоси тантанали янгради. Бу садо яхши қўшниларнинг — Львов областидаги Городок райони меҳнаткашлари билан Польша Халқ Республикасидаги Пшемисля Повяти меҳнаткашларининг самимий учрашуви бошланганлигидан дарак берди. Меҳмонлар ва мезбонлар бир-бирларига нон-туз тақдим этдилар. СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартноманинг 20 йиллигига ва янги шартнома имзоланганлигига бағишланган митингга ўн мингга яқин киши тўпланди.

⊙

Винница областидаги Крижополь райони колхозларининг меҳнаткашлари ва район жамоатчилиги ҳар бир қишлоқда ўзининг аъло клуби ёки маданият уйи бўлсин деган шиор остида ҳаракат бошладилар. Карл Маркс номли қишлоқ хўжалик артелининг раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Я. Диброва бошчилигида колхозлараро маданият кенгаши тузилди. Кенгашнинг бюджети колхозлар берган ажратмалардан ташкил топади. Шу дамгача районда 15 та клуб ва маданият уйи қурилди. Ҳозир яна 14 та клубга бино қурилмоқда.

⊙

Кислотали тупроқларни оҳакловчи ихтисослашган бригадалар Белоруссия далаларида иш олиб бормоқда. Дастлабки қирқ минг гектар, яъни ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 2,5 баравар кўп ер оҳакланди. Бу йил республикада ярим миллион гектар кислотали тупроқ химиявий мелиорация қилинади.

⊙

Якшанба куни Смоленск ўлкашунослик музейида Улуғ Ватан уруши тўғрисидаги материалларнинг янги экспозицияси очилди. Бу ерда уруш йилларига доир жуда кўп ҳужжатлар, фотографиялар, хариталар, Ватан ҳимоячиларининг кундалик дафтарлари ва хатлари, шахсий буюмлари ва қуроллари тўпланган. Экспозиция материаллари фашизмга қарши, ўз юртининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда совет кишиларининг кўрсатган шонли жанговар жасоратлари тўғрисида ҳикоя қилади. Музей Смоленск партизанларининг фаолияти билан таништиради. Совет Армияси Смоленск областида ўтказган жанг операциялари хариталарини кўрсатади.

⊙

Поволжьеда нашр этилаётган ўнта область газетаси якшанба куни ўзларининг бирлашган сонларини чиқардилар. Газеталарнинг бу бирлашган сони Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг яқинлашиб келаётган йигирма йиллигига бағишланади. Газета саҳифаларида Волга бўйидаги жангларда қатнашганларнинг шижоатлари тўғрисидаги, Сормово машинасозлари, Саратов колхозчилари, Куйбишев нефтчилари, Чебоксари электр аппаратчилари, Астрахань дарёчиларининг фронтга берган ёрдами тўғрисидаги материаллар эълон қилинди.

⊙

Гражданин урушининг жангларида ва фашизм билан бўлган шиддатли тўқнашувларда ҳалок бўлган курашчиларнинг хотираси якшанба куни бутун Кубанда бўлгани каби Новороссийскда ҳам нишонланди. Новороссийск меҳнаткашлари, ўқувчилари, чегарачи жангчилардан минглаб кишилар ҳалок бўлганларнинг ёдгорликлари олдига келиб, гулчамбарлар ва гулдасталар қўйдилар. (ТАСС).

«Совет Ўзбекистони» рейди

АЙБ КИМДА?

226 минг тонна «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилган Автоном республиканинг илғор хўжаликларидаги экишни туғаллаган пешқадам звенолар, бригадалар ва бўлимлар ғўза парваришига пухта ҳозирлик кўряптилар.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА ЭКИШ СУСТ БОРЯПТИ

Тўрткўл район пахтакорлари чигит экишда айниқса пешқадамлик қилмоқдалар. Улар квадрат-уялаб экишга алоҳида эътибор беришяпти. 92 та комплекс механизациялаштирилган звено ва бригадаларда экиш уюшқоқлик билан боряпти. Максим Горький номли колхознинг Сатим Раимбоев, Бўронбой Тўрашев, Келди Тўраев, Димитров номли колхознинг Қутлимурод Ражаббоев, Ильич номли колхознинг Иброҳим Нуримов, Йўлдош Қобулов ўртоқлар бошлиқ бригада ҳамда звеноларида чигит экиш агротехника қоидалари асосида 5-6 иш кунида ўтказилди ва ғўза парваришига киришилди.

Лекин Автоном республиканинг кўпгина хўжаликларида чигит экишнинг аҳволи шу куннинг талабига жавоб бермайди. Хўжалик раҳбарлари эса буни тан олишади-ю, аммо ўзларига сўз тегдирмаслик учун сув танқислиги ва об-ҳавони рўкач қиладилар. Ҳақиқий аҳвол эса бошқача. Арик ва каналлардан тўлиб оққан сувлардан тежаб-тергаб фойдаланилмаётир. Унинг роҳатини йўллар, кўллар кўрмоқда. Қийинчиликлар билан насослар орқали чиқарилган сувлар яна ариқларга қайтариб қуйилади. Бунинг оқибатида фақат Кегайли районининг ўзида чигит экиладиган 5 минг гектар майдонга ҳали биринчи сув берилгани йўқ. Бу ташвишли аҳволдан район партия комитети ва унинг секретари П. Холмуродов, район қишлоқ хўжалик бошқармаси ва унинг бошлиғи Т. Наврўзбоев ўртоқлар тегишли хулоса чиқариб олмаётирлар.

— Чигит экишни қачон тугатмоқчисизлар? — сўрадик район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. Холмуродовдан.

— Майнинг иккинчи ўн кунлигида, — деди секретарь хотиржамлик билан ва қўшиб қўйди: — одатда чигит экиш июнь ойининг бошларигача чўзилиб ҳам кетаверади.

Хўжаликларга раҳбарлик қилишнинг эски усул, эски формасидан қутулмаётган район раҳбарлари чигит экишда ўзгариш ясамаяптилар. Шу райондаги Куйбишев номли совхозда 3850 гектар майдоннинг атиги 14 гектарига чигит экилди, 44 та ҳайдов тракторидан биттаси, 44 та насосдан 7 таси ишлаяпти. Уларнинг ҳам иш унуми паст. Обитобига келган 400 гектардан кўпроқ ерга тракторлар киритилмаган. 1300 гектардан ошиқ ер бир марта ҳам суғорилган эмас. Совхознинг Ўтаназаров, Жабборберганов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бўлимларида чигит экиш у ёқда турсин, ҳалигача бирор гектар ер тайёр эмас. Ерлар ғўзапоялардан тозаланмаган. Учинчи бўлимга 22 мартда келтирилган битта «ДТ-54» маркали трактор ишламасдан ётибди.

— Трактор нима учун ишламаяпти? — сўрадик механизатор ўртоқ Уразимбетовдан.

— Устахонадан шу ерга аранг етиб келди. Келди-ю бузилди, қолди. Вақтимиз бекорга ўтяпти. Совхоз раҳбарларига айтсак, улар сўзимизга қулоқ солишмайди.

— Айб кимда?

— ...

«Кегайли» совхозининг ўртоқ Ж. Юсупов бошлиқ бўлимида қишлоқ хўжалик машиналаридан ёмон фойдаланилмоқда. Ҳар бир ҳайдов трактори билан олти ўрнига икки ярим-уч гектар ер ҳайдаляпти. Район бўйича графикка асосан кунда 552 гектар майдонга чигит экилиши керак. Аммо мавжуд 110 сеялкадан 34 таси ишлаб, кунда 80-90 гектарга чигит экиляпти, холос.

Чимбой районида чигит экиш ҳаддан ташқари чўзиб юборилмоқда. Иккита пахтачилик совхозида сира ўзгариш бўлмаяпти. Бу ерда экишнинг кечиктирилишига турли баҳоналарни рўкач қиладилар.

Ерларни текислаш ва суғоришда жиддий нуқсонлар содир бўляпти. Агротехника қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. А. Жуманов директорлик қилаётган «Октябрь 40 йиллиги», С. Бекниёзов директорлик қилаётган «Чимбой» совхозида, «Москва» ва Калинин номли совхозларда чигит экиш ниҳоятда кечиктирилмоқда. Райондаги 393 ҳайдов тракторидан 362 таси, 918 чопиқ тракторидан 631 таси, 460 сеялкадан 318 таси ремонтдан чиқарилган.

Хўжайли районидаги «Амударё», «Шуманай», Қўнғирот районидаги «Қўнғирот», Свердлов номли совхозларда экиш суръати сира кўтарилмаяпти. Кўпчилик хўжаликларда сеялкаларга «СУЗ» аппаратлари осилмаган. Минерал ва маҳаллий ўғитлардан ёмон фойдаланиляпти.

Автоном республика Қишлоқ хўжалик министрлиги ва «Узсельхозтехника»нинг Қорақалпоғистон АССР бирлашмаси чигит экиш графигининг бажарилишини ва тракторларнинг унумли ишлашини таъминламаётирлар.

Колхозчилар, совхоз ишчиларининг унумли меҳнат қилишлари учун маданий-маиший шароитлар яратилмаган. Далада иссиқ овқат ташкил қилинмаган. Дала шийпонлари маданий дам олиш марказига айлантирилмаган.

Қорақалпоғистон Автоном республикаси қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари чигит экишни қисқа муддатда туғаллаб, чигитни текис ундириб олишга, гектарларнинг тўла бўлишига эришишлари, ғўза парваришини уюшқоқлик билан бошлаб юборишлари зарур.

А. В. ГОМОЛА,
У. ХЎЖАНИЁЗОВ,
«Советская Каракалпакия» ва «Совет Қорақалпоғистони» газеталарининг ходимлари.
Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЕҲНАТ ИНСОННИ УЛУҒЛАЙДИ

«САВАЙ» СОВХОЗИ «ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ КИТОБИ»ГА ЁЗИЛГАН МЕҲНАТСЕВАРЛАР

Андижон область, Қўрғонтепа районидаги машҳур «Савай» совхозининг дирекцияси, партия ва ишчилар комитетлари совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнатини янада юксакроқ қадрлаш, меҳнат қаҳрамонларининг номини абадийлаштириш, ўзларини тағин ҳам кўпроқ моддий рағбатлантириш мақсадида ўтган йили «Шавкатли меҳнат китоби» ташкил этган эди. Номи китобга ёзилган кишиларни мукофотлаш учун 16.700 сўм ажратилди.

Совхозда қишлоқ хўжалик йилининг мавсумларига мувофиқ равишда берилган 400 мукофотга хўжаликнинг илғор пахтакорлари, чорвадорлари, пиллачилари ва бошқа мутахассислари сазовор бўлди. Меҳнатда жуда зўр зафарларга эришган ўттиз кишининг мўътабар номи совхознинг «Шавкатли меҳнат китоби»га ёзилди ва улар энг юқори мукофотлар билан тақдирланди. Хўжалик аҳли бу меҳнатсеварларни «Совхоз лауреатлари», деб атамоқда.

Сиз совхоз лауреатларидан бир гуруҳининг суратини кўриб турибсиз.

Озодахон ТУЛАНОЗА — 6-бўлимнинг сут соғувчиси. У ўтган йили ўз боқимидаги 22 сигирнинг ҳар биридан 3070 килограммдан сут соғиб олди. Бу планда кўрсатилганидан 3740 килограмм кўпдир.

Воҳид ЖУРАЕВ — 1-бўлимнинг тракторчиси ва пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси. Бу азамат ўтган йили 200 тонна «оқ олтин» териб, совхозда ҳаммадан олдинги ўринни эгаллади.

Абдуқаюм АБДУРАЗЗОҚОВ — 6-бўлим 1-отарининг чўпони. У ўтган йили отаридаги 448 бош қўйдан 584 та, яъни ҳар бир 100 бош қўйдан 130 тадан соғлом қўзи олди.

Ислом СУЛАЙМОНОВ — 3-бўлим трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи. Коммунистик меҳнат зарбдори бўлган бу йигит бригадаси 136 гектар ернинг гектаридан 30,57 центнер ҳосил олди.

Йўлдош ОТАБОЕВ. — 2-бўлим ғаллакорлик бригадасининг бошлиғи. Бригада ўтган йили 85 гектар ерга маккажўхори экиб, гектаридан пландаги 41,5 ўрнига 49 центнердан дон олди.

«ЁШ ЛЕНИНЧИ» 40 ЁШГА ТЎЛДИ

Ўзбекистон пойтахтининг жамоатчилиги 26 апрелда республика ёшлар газетаси «Ёш ленинчи»нинг қирқ йиллигини тантанали нишонлади. Шу муносабат билан Ҳамза номли драма театрида ўтказилган юбилей кечасига Тошкент журналистлари ва ёш мухбирлар, қардош республикалардан келган меҳмонлар тўпланишди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ёш ленинчи» газетасини республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармони ўқиб берилади. Ўзбекистон ССР Министрлар Советти Раисининг ўринбосари С. О. Азимов бу ерда ҳозир бўлган кишиларнинг қарсаклари остида журналистларга юксак мукофотни топширади. У, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Советти Президиуми ва Министрлар Советти номидан газета редакцияси коллективини қизғин қутлайди.

«Ёш ленинчи» газетасининг редактори А. Ваҳобов газетанинг қирқ йил ичида босиб ўтган йўли тўғрисида сўзлаб берди.

Ижодий коллективларнинг вакиллари юбилярни қизғин табрикладилар. «Ёш ленинчи» редакцияси жуда кўп табрик телеграммалари олди.

(ЎзТАГ).

Хоразм областидаги «Хонқа» совхозининг шоликорлари ҳосилдорликни гектар бошига 10 центнер ошириш учун зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Шоли экиладиган майдонларни текислашда скреперчи К. Неъматов яхши натижаларга эришяпти. Юқоридаги суратда смена топшириқларини икки ҳисса бажараётган механизатор К. Неъматовни кўриб турибсиз. Пастдаги суратда экин майдонларини етарли даражада сув билан таъминлаб туришга ёрдам берадиган гидроиншоот қурилиши тасвирланган.

Н. Ключнев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ОММАВИЙ ИШЛАР ВА ХАТЛАР БЎЛИМИДА

БИЗНИНГ ПОЧТА

ШИФОКОРЛАРДАН МИННАТДОРМАН

Тўсатдан кўзим кўрмай қолди. Оилам ташвишга тушди. Ўғилларим дарҳол мени Қўқон шаҳар кўз диспансерига олиб келишди. Врачларга минг раҳматки, бутун билим ва тажрибаларини ишга солиб, мени меҳр билан даволадилар. Икки ойда кўзим тузалди. Хурсанд бўлиб, уйга — болаларимнинг олдига қайтдим. Мен меҳрибон шифокорлардан ғоят миннатдорман. Айниқса, врач М. Абдуллаева ва Зайнуддинова ўртоқларни сира-сира эсдан чиқармайман.

Ш. ҲОШИМОВА,
Қўқон шаҳар, Интернационал кўчаси, 20-уй.

ЯНГИ КИНОТЕАТР

ЧОРВОҚ ГЭСИДА 600 ЎРИНЛИ ЁЗГИ КИНОТЕАТР БИНОСИ ҚУРИЛИБ, ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ.

Д. УРИНБОЕВ.

ТАЖРИБАЛИ ЧЎПОН

Тажрибали чўпон Равшан Рўзиев бу йилги қўзилатиш кампаниясида ҳам яхши натижага эришди. У ўз отаридаги совлиқларнинг ҳар 100 бошидан 153 бошдан қўзи олди.

А. СОДИҚОВ.
Нурота район, 2-«Қўшработ» совхози.

СТУДЕНТЛАР ШАҲАРЧАСИДА

ТОШКЕНТ. Студентлар шаҳарчаси кун сайин чирой очмоқда. Яқинда шаҳарчада озиқ-овқат ва саноат моллари билан савдо қилувчи икки қаватли магазин биноси қурилиб, ишга туширилди.

У. АЛИЕВ.

АЙТГАНИНИ ОЛАР ЭКАН...

Биз Самарқанд шаҳрида 3-4 кун меҳмон бўлганимиздан кейин шу йил 10 март куни шаҳардан четроқда яшаб турувчи бир ўртоғимизникига бормоқчи бўлдик-да, вокзалдан «ЕЧ 87-91» ва «ЕЧ 28-49» номерли таксига миндик. Манзилимизга бир зумда етиб бордик. Такси ҳисоби 2 сўм 70 тийиндан кира ҳақини кўрсатди. Шоферларга 5 сўм 40 тийин узатдик, ва:

— Раҳмат дўстлар, — деб хайрлаша бошладик.

Шу вақт икки шофернинг кўзи қинидан чиққудек бўлиб:

— Нимасига раҳмат, бу пулга чой ичинглар.

— Ахир, қанча тўлашимиз керак?

17 сўм 50 тийин.

— Бу қанақаси бўлди?

— Ҳеч қанақаси бўлгани йўқ, гап битта.

Биз нима дейишимизни билмай қолдик. Нилож ёнимиздан 17 сўм 50 тийин чиқариб бердик. Шоферлар пулни чўнтакка уриб, кўздан ғойиб бўлдилар.

Р. МУРОДОВ.

КЕКСА ПЕНСИОНЕР

Турдибобо Тошевнинг номини «Зарафшон» колхозидаги кишиларгина эмас, балки бутун Вобкент райони меҳнаткашлари эҳтиром билан тилга оладилар. У 104 ёшга кирди. Бобонинг 50 дан ошиқ невара ва чеваралари бор. Колхоз правлениеси унга пенсия тайин этиб, ҳол-аҳволидан хабар олиб турибди. Бобо ҳали тетик ва бардам.

Р. РУСТАМОВ,
Ҳ. РАМАЗОНОВ.

ХАТЛАРНИ ЎҚИБ...

Бухоролик К. Худоев, чироқчилик Р. Каримов, Калинин районидан А. Мамиров, яккабоғлик Э. Раҳмонов, А. Эшқобилов, қаршилик М. Холов, ғаллаороллик И. Исроилов, қоракўллик Ш. Ширриев, фарғоналик М. Ўктамов, янгиқўрғонлик Ҳ. Ёқубжоновларнинг редакцияга йўллаган хат-хабарларида жойларда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишдек муҳим ишга яхши эътибор берилмаётгани айтилган. Фарғона область, Охунбобоев районининг Ленин номли, Фрунзе номли, Киров номли ва Куйбишев номли колхоз чорвадорлари сигирлардан сут соғиб олишда юқори кўрсаткичга эришиб, биринчи квартал планини муддатидан олдин бажардилар. Бу хабарни О. Қосимов ёзиб юборган. О. Сафаров (Беруний), О. Нажимов (Амударё), Б. Тешаев (Ғиждувон), А. Шерматов (Оққўрғон), К. Юсупов, О. Турғунов (Калинин), М. Эргашев (Ўзбекистон), У. Назаров (Қўқон), Ғ. Рўзибоев (Олтиариқ), В. Даманов (Жиззах), В. Шукуров (Тошкент), Ғ. Ҳакимов (Москва) ўртоқлар юборган хат-хабарларда ҳам шу кундаги ютуқ ва камчиликлар баён этилган.

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон Журналистлар союзи уч авлодга мансуб кишилар тўғрисида: Туркистонда Совет ҳокимияти ўрнатиш учун кураш олиб борган, Ўзбекистонни индустрлаштириш ва унинг қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш даврида социализм қурилишининг олдинги сафларида борган кишилар, Улуғ Ватан уруши йилларида қўлига қурол олиб, кўп миллатли улуғ Ватанимизни ҳимоя қилган кишилар ҳамда урушдан кейинги вақтда ўзининг куч-қувватини, билимини, тажриба ва талантини коммунизм қурилиши ишига сарфлаётган кишилар тўғрисидаги энг яхши очерк конкурси эълон қилинди.

Энг яхши очерклар Журналистлар союзи Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига нашр этишни кўзда тутаётган китобга киритилади.

Очерклар учун 200 сўмлик битта биринчи, ҳар бири 100 сўмлик учта иккинчи, ҳар бири 50 сўмлик тўртта учинчи мукофот белгиланди. Бундан ташқари рағбатлантирувчи 15 мукофот берилади.

Конкурс 1965 йил 22 апрелдан 1966 йил 22 апрелгача ўтказилади. Конкурсга икки марта якун ясалади: биринчисини (1965 йил 22 апрелдан 1966 йил 25 апрелгача) Журналистлар союзининг жойлардаги ташкилотлари ўтказади, иккинчисини (1966 йил 25 апрелдан 1 майгача) Ўзбекистон Журналистлар союзи ўтказади. Энг яхши очерклар «Совет кишиси ва унинг ишлари» деган белги билан ўтказиладиган Бутуниттифоқ конкурсига юборилади. (ЎзТАГ).

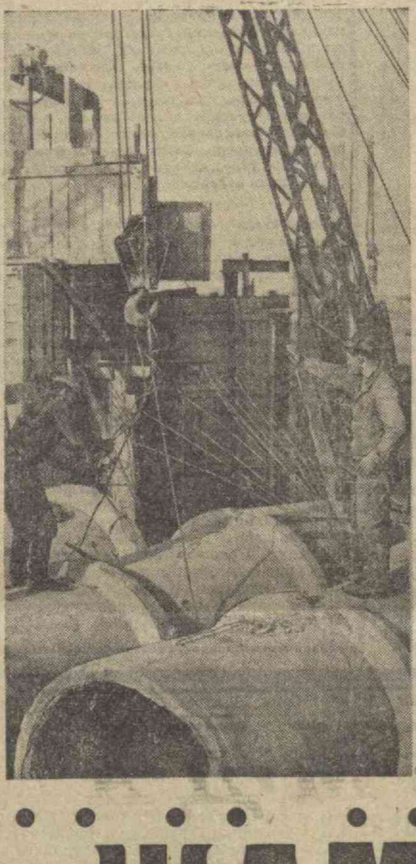

„МОЛНИЯ-1“ ИШГА ТУШДИ

Космос орқали ўтаузоқ масофаларда алоқа қилишнинг вазифалари

23 апрелда Совет Иттифоқида алоқа йўлдоши «Молния-1» юксак эллипссимон орбитага чиқарилди. Шу муносабат билан ТАСС радиотехника соҳасидаги энг катта совет мутахассисларидан бири, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси А. А. Пистолькорснинг мақоласини эълон қилади.

* * *

1957 йилда Ернинг биринчи сунъий йўлдоши Совет Иттифоқида учирилганлиги алоқа мақсадлари учун шундай йўлдошлардан фойдаланиш тўғрисида бир қанча идеяларнинг пайдо бўлишини тезлаштирди. Бу идеялар ҳозирги вақтда муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Бир неча юз ёки бир неча минг километр баландликда турган сунъий йўлдошни айни бир вақтнинг ўзида ер куррасида бир-биридан бир неча минг километр масофа узоқликда бўлган иккита нуқтадан кўриш мумкин. Ернинг сунъий йўлдоши бир нуқтадан юборилган радиосигналларни қабул қилиб ва трансляция қилиб, шундай узоқ масофалар ўртасида радиотелефон ва телевизион алоқани нисбатан осонлик билан амалга оширишга имкон берадики, бунинг учун ер юзидаги шароитда бир-бирига кўриниб турадиган масофада ўрнатилган ўнлаб радиореле станцияларини турна қатор қилиб қуришга тўғри келган бўлур эди.

Бироқ, йўлдош орқали алоқа боғлаш вазифаси принцип жиҳатидан осонроқ бўлиб кўринса ҳам, буни амалга ошириш техника жиҳатдан бир қанча қийинчиликларга дуч келади. Биринчи галда, йўлдошнинг орбитаси тўғрисидаги масалани ҳал қилиб олиш зарур. Бу орбита нақадар пастроқ бўлса, сигналларнинг ундан акс этиши шу қадар кучлироқ бўлади. Бироқ, унчалик баланд бўлмаган орбиталарда йўлдош Ер атрофини жуда тез айланиб чиқади, шу сабабли, ер юзида бир-биридан олисда бўлган иккита нуқтада шу йўлдошни кўриш мумкин бўладиган вақт унчалик кўп бўлмайди. Гардиш орбита бўйлаб 1700 километр баландликда айланаётган ва қутб орқали ўтаётган йўлдошнинг бир-биридан 6-7 минг километр олисдаги икки нуқта ўртасида алоқа қилмоқ учун кўриниб турадиган вақти бир кунда атиги етти минут бўлади, холос.

Бу вақтни кўпайтирмоқ учун эллипссимон орбиталардан фойдаланилади. Бундай ҳолда йўлдошнинг баландлиги Ернинг бир томонидан қараганда — орбитанинг перигейида, яъни ер юзасига энг яқинлашган нуқтасида жуда оз (бир неча юз километр бўлади), Ернинг иккинчи томонидан қараганда эса — орбитанинг апогейида, яъни ер юзасидан энг баланд нуқтасида йўлдошнинг баландлиги бир неча минг километрни ташкил этади. Чунончи, АҚШда учирилган сунъий йўлдош «Телестар»нинг баландлиги перигейида 850 километр, апогейида эса 9500 километр бўлган эди. Президент Ж. Кеннедини дафн қилиш маросими шу «Телестар» орқали Америкадан Европага телевидение билан кўрсатилган эди. Атлантик океани орқали берилган бу телевизион эшиттириш ярим соат чамаси давом этган эди.

Олисларга эшиттиришнинг узоқроқ давом этишини таъминламоқ учун қарийб 10.000 километр баландликда бир хил орбитада бирин-кетин ўтиб турадиган ва синхронли деб аталган йўлдошлар системасини ташкил этиш мўлжалланмоқда. Бироқ, бу йўлдошлардан фойдаланиш вақтида уларнинг ҳаммаси битта орбитада бўлишини ва бир-бирининг ўртасидаги масофа муайян даражада бўлишини таъминлаш жуда мураккаб иш бўлиб, бунинг учун махсус аппаратлар ишлаб чиқиш талаб этилади.

Агар йўлдош Ер экватори тепасидаги 36 минг километр баландликда бўлган доиравий орбитага чиқариладиган бўлса, бундай йўлдошнинг айланиб чиқиш даври Ерники билан баббаравар бўлиб қолади, натижада бундай йўлдош Ернинг муайян нуқтаси тепасида худди қимирламай тургандек бўлиб кўринади. Бутун Ерда йўлдошлар орқали радио алоқа қилиб турилишини таъминламоқ учун мана шундай учта йўлдош кифоя қилади. Бироқ, стационар йўлдошларнинг ғоят баландда бўлиши сигналлар юбориб турадиган передатчикнинг қувватини кўпайтиришни ҳам, сигналларни қабул қилиб оладиган станцияларнинг сезиб олиш қувватини оширишни ҳам талаб қилади. Бундан ташқари, сигналнинг Ердаги станциядан йўлдошга етиб бориб, ундан ердаги бошқа станцияга қайтиб келиши учун ўтадиган вақт, яъни гаплашиш вақтида берилган савол билан шу саволга олинадиган жавоб ўртасидаги вақт, икки ўртадаги масофа катта бўлганлиги сабабли, бир секунддан кўпроққа чўзилади, бу эса телефон алоқаси учун белгиланган нормадан (1/3 секунд) анча ошиб кетади. Стационар йўлдошлардан телевидениени трансляция қилмоқ учун фойдаланиш ҳаммадан кўра яхшироқ натижа бериши мумкин.

Йўлдош орқали алоқа қилиш амалга оширилганида: пассив йўлдошлардан фойдаланиш керакми, ёки актив йўлдошлардан фойдаланиш керакми, деган бошқа бир масала ҳам туғилади.

Пассив йўлдошлар передатчикнинг муайян томонга аниқ йўлланиб қўйилган антеннаси орқали юборилаётган радио тўлқинларни турли томонларга шунчаки акс эттириш учун ишлатилади. Бундай йўлдошлар диаметри 30-40 метр бўлган ва усти радио тўлқинларни акс эттирувчи алюминий қоғоз билан қопланган жуда юпқа плёнкадан ясалган шардан иборат бўлади; бу плёнка букланиб ўралган ҳолда орбитага отилади, сўнгра эса, унинг ичи химиявий реакция йўли билан ҳосил қилинган газ билан тўлдирилади. «Эхо-II» деб аталган шу типдаги пассив йўлдош билан ўтган йил февраль ва март ойларида Жодрелл-Бэнк (Англия) билан Горький шаҳри ўртасида алоқа боғлаш тажрибалари ўтказилган эди. Мана шу ва бундан олдинги тажрибалар пассив йўлдошлар акс этган ҳолда Ерга етиб келаётган сигналлар жуда заифланиб қолаётганлигини кўрсатди. Узоқ масофалар ўртасида алоқа қилмоқ учун амалда фақат актив йўлдошлар яхши иш беради. «Молния-1» ҳам шу типдаги йўлдошлардандир.

Актив йўлдошлар учун қуёш батареялари энергия манбаи бўлиб хизмат қилиши мумкин. Бу батареялар Қуёшдан келаётган иссиқлик энергиясини тўплаб, электр энергияга айлантириб беради, шу тариқа электр қуввати берувчи аккумуляторларни зарядлаб туради.

Актив йўлдошда Ердан келаётган сигналларни қабул қилиб олмоқ учун ўз антеннаси, приемниги, кучайтиргичи, передатчиги бўлиши ҳамда Ернинг мўлжалланган томонига радио тўлқинларни акс эттириб юбориб турмоқ учун бу йўлдошда махсус антенна ҳам бўлиши лозим.

Йўлдошнинг махсус хоначаларида ўрнатилган бу аппаратларнинг нормал ишлаши учун муайян температура ва ҳаво босими таъминланиб туради.

Ердан йўлдошларга ва йўлдошдан Ерга сигналлар қандай тўлқинларда юборилиши ва бу тўлқинларнинг диапазонлари халқаро ҳамкорлик натижасида белгиланиб ва қайд қилиб қўйилди. Бу диапазонлар сантиметрли тўлқинлар доирасида белгиланган.

Йўлдошнинг сигналларни қабул қилиб оладиган ва бу сигналларни акс эттириб турадиган антенналари Ерга томон йўлланган бўлиши учун йўлдошнинг ўзи муайян ҳолатда Ерга томон йўналтирилган бўлиши ва ундан фойдаланилаётган вақтда бу ҳолат ўзгармай туриши лозим. Бунга махсус аппарат ёрдами билан эришилади. Зарур бўлиб қолган тақдирда, бу аппарат Ердан юборилган команда билан йўлдошнинг орбитасини тўғрилаб қўйишга имкон беради.

Йўлдошдан келаётган заиф сигналларни қабул қилиб олмоқ учун ер юзида шу йўлдошга жуда ҳам тўғрилаб қўйилган антенналар ишлатилади. Бундай антенналар диаметри 20-30 метрли параболик гардиш ойна тарзида бўлади. Бунинг учун бошқа типдаги антенналардан ва қабул қилиб олувчи жуда сезгир аппаратлардан ҳам фойдаланиш мумкин. Антенналар йўлдош ҳаракат қилаётган вақтда унга мосланиб, бурилиб туриши лозим. Йўлдошга сигналлар юбориш учун ҳам шу типдаги антенналардан фойдаланилади.

Йўлдошдан қабул қилиб олинган телевизион эшиттиришлар кучайтирилиб, ер юзидаги телевизион станцияларга ёки шаҳарлараро телевизион алоқа пунктларига юбориб турилади. Йўлдошдаги передатчикларнинг қуввати кўпайтирилиши билан телефон каналларининг сони бир неча мингга етказилиши мумкин.

Ернинг «Молния-1» типидаги сунъий йўлдошлари биринчи галда Марказий телевидение программаларини узоқ масофаларга кўрсатиш воситаси сифатида катта аҳамиятга эгадир.

А. ПИСТОЛЬКОРС.
(ТАСС).

МОСКВА — ВЛАДИВОСТОК ЎРТАСИДА КОСМОС ОРҚАЛИ ТЕЛЕВИЗИОН ЭШИТТИРИШ

ВЛАДИВОСТОК, 23 апрель (ТАСС мухбири). Бугун сунъий йўлдош «Молния-1» ёрдамида Владивостокдан Москвага биринчи марта бевосита телевизион эшиттиришни кўрсатиш синаб кўрилди. Москваликлар ўз экранларида Владивосток телевидениесининг диктори Нелли Маркидоновани кўрдилар. У, Владивостокдан туриб москваликларга қуйидаги сўзлар билан мурожаат қилди:

«Ўртоқлар. Сизлар Тинч океан соҳилларидан биринчи телевизион эшиттиришни кўраётирсиз! Эфирда — Владивосток!»

Москваликларга «Океан» деган киноочерк кўрсатилди. Пишқириб турган улуғ океан манзаралари бир неча минг километр орқали Владивостокдан Москвага кўрсатилди. Телетомошабинлар бу киноочеркда ажойиб касб эгаси бўлган балиқчилар ҳаёти билан танишдилар. Москвалик телетомошабинлар ўзларини Узоқ Шарқнинг балиқ заводларида «бўлгандек» ҳис қилдилар.

ЖАМОАТЧИЛИК ИШИ

Х. ЯҲЕЕВ,
Ўзбекистон ССР жамоат тартибини сақлаш министри

Катта шаҳарда иш куни тугай деб қолган. Уйларнинг чироқлари бирин-кетин ёняпти. Тун ҳаммаёқни ўз оғушига олмоқда. Бироқ иш куни кечаю кундуз давом этадиган кишиларимиз бор, булар кечаси ҳам, кундузи ҳам, қаҳратон қишнинг изғирин совуқларида ва иссиқ кунларда ҳам меҳнаткашлар фароғатини ва осойишталигини қўриқлаши керак бўлган милиция ходимларидир. Бир кунда қанчадан-қанча воқеалар юз бермайди, дейсиз.

Мана, Тошкент шаҳар ижрокоми жамоат тартибини сақлаш бошқармасининг милиционерларидан икки киши — старший сержант Буванов ва младший сержант Аҳмедовлар мотоциклда кетишяпти. Улар Октябрь революцияси номли сквер атрофида патруллик қилмоқдалар. Тўсатдан бировнинг қичқирган овози эшитилди. Буванов ва Аҳмедовлар бир зумда гражданин Жалоловнинг қўлидан зўрлик билан соатни ечиб олаётган босқинчи Адҳам Хўжаев ушланган жойга етиб келишди. Босқинчи ўзининг жиноий ниятига ета олмади, бунга зангор шинелли кишилар имкон беришмади.

Яна бир бошқа мисол келтирайлик. Кучлик станциясида яшовчи Леонтий Нетребо пул топишнинг осон йўлини қидирган. У ўйламай-нетмай, самогон пишириш учун аппарат созлай бошлаган. Ўз жиноий ниятини амалга оширишга муваффақ бўлса, унинг учун ҳам, жамият учун ҳам баббаравар ёмон оқибат рўй бериши мумкинлиги шак-шубҳасиз эди. Зотан у эртами кеч фош этилиб, жиноят кодексининг тегишли моддасига биноан қаттиқ жавобгарликка тортилган бўлур эди. Лекин бундай аҳвол рўй бермади. Ўрта Чирчиқ район милиция бўлимининг ходимлари бу ишга ўз вақтида аралашдилар. Нетребо хатарли йўлга кириб кетиши мумкинлигини тушунди.

Милиция ходимларининг ҳушёрлик ва чаққонлик кўрсатиб, жиноятчиларнинг ёвуз ниятларини вақтида пайқаб қолганликлари ва шу тариқа жиноятнинг олдини олганликларини кўрсатувчи бундай ҳолларни республикамиз милиция органларининг кундалик ишларида кўплаб учратиш мумкин.

Партия, совет ва жамоат ташкилотлари тарбиявий чора ва тадбирларни амалга ошираётганликлари, прокуратура ва жамоат тартибини сақлаш органларининг ходимлари актив кураш олиб бораётганликлари туфайли кейинги вақтда бутун мамлакатимизда бўлганидек, бизнинг республикамизда ҳам жиноятлар камайиб бораётганлиги, жиноий ишларнинг олдини олиш эса борган сари кучаяётганлиги сезиляпти.

Бунинг учун ўтган йил республиканинг ўнлаб район ва шаҳарларида, юзлаб қишлоқ советлари, колхоз ва совхозларида, корхона ва қурилишларида бирон-бир жиноий хатти-ҳаракатга йўл қўйилмаганлигини айтиб ўтиш кифоя.

Милиция ходимлари жиноятларнинг олдини олиш мақсадларини кўзлаб, профилактик характердаги тадбирларни кенг амалга оширмоқдалар: меҳнаткашлар коллективларининг мажлисларида ўз ишларидан ҳисоб бермоқдалар, аҳоли учун лекциялар ўқимоқдалар ва докладлар билан чиқмоқдалар, совет қонунларини радио ва матбуот орқали тушунтирмоқдалар. Шубҳали ва жамоатчиликка зид тарзда турмуш кечираётган шахсларни аниқламоқдалар, улар билан якка тартибда астойдил иш олиб бормоқдалар, уларнинг ишга ўрнашишларига ёрдамлашмоқдалар.

Кейинги вақтда партия ва ҳукуматимиз милиция органларининг фаолиятига тобора кўпроқ эътибор бериб, уларга тинмай ғамхўрлик кўрсатмоқдалар. Республикамиз милиция органларининг ходимлари бунга жавобан ўз бурчларини ҳалол ва сидқидилдан бажармоқдалар, мардлик ва фидокорлик, эпчиллик ва принципиаллик намуналарини кўрсатмоқдалар. Ходимларимизни фидокорона жасоратлари учун мукофотлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг матбуотда эълон қилинаётган Фармонлари ана шундан далолат беради.

Бироқ жиноятни очиш учун оператив ходимнинг биргина мардлик ва жасорати баъзан камлик қилади. Кўпинча жиноятчини фош қилиш учун уйқуни ҳам, ҳаловатни ҳам тарк этиб меҳнат қилишга, исбот-далилларни икир-чикирлардан қидиришга, текшириш ўтказиш ва бир қанча мўлжалларни қайтадан текширишга тўғри келади. Бунинг учун эса оператив ходим жуда зўр иродага, сабр-тоқатга, матонатга, мантиқий фикр қилиш қобилиятига, тиришқоқликка эга бўлмоғи керак. У ана шуларнинг ҳаммасидан ташқари, ўзининг машаққатли касбига меҳр-муҳаббат қўйган бўлиши ҳам лозим.

Ходимларимизнинг аксарий кўпчилиги ана шу талабларга жавоб бераётир. Шунинг учун ҳам улар чигаллашиб кетган мураккаб жиноятларни очишга муваффақ бўлмоқдалар. Баъзан воқеа юз берган жойда жиноятнинг ҳеч қандай изини тополмай, унинг манзарасини текшириш давомида аниқламоқдалар ва жиноят қилган шахс ёки шахсларни фош этмоқдалар. Ўзбек халқида «Қинғир ишнинг қирқ йилда ҳам қийиғи чиқади» деган ҳикматли мақол бор. Бизнинг оператив ходимларимиз, терговчиларимиз ана шу сўзларнинг ҳақ эканлигини ўз маҳоратлари ва билармонликлари билан амалда исбот қилмоқдалар.

...Тунги соат 5 да Тошкент область, Калинин райижрокоми милиция бўлимида телефон жиринглади. Телефон қилувчилар «Орехово рощи» болалар сулк сил касаллиги санаторийси территориясида номаълум жиноятчи қоровул ва кочегарни ўлдириб кетганлигини хабар қилишди.

Бўлим навбатчиси Тошкент область ижроия комитети жамоат тартибини сақлаш бошқармасига юз берган воқеани ўша онда маълум қилди. Дарҳол область жиноят қидирув бўлимининг бошлиги ўртоқ Черний, Калинин райижрокоми милиция бўлимининг ходимлари Варотов, Темиров, Усиков, эксперт Крилов, қидириш [illegible] группа тузилди.

Оператив ходимлар воқеа юз берган жойга келиб, санаторий қоровули Рожковнинг ўлигини кочегаркадан, кочегар Қозоқбоев жасадини қўшни хонадан топдилар. Воқеа юз берган жойни кўриб чиқиш жиноятнинг бирон-бир изидан ва ашёвий далиллардан дарак бермади. Жароҳатларга қараб, қотил уларни болта билан чопиб ташлаган, деган хулосага келиш мумкин эди.

Оператив ходимлар санаторий атрофини ва унинг ёнверларини қараб чиқишга киришдилар. Санаторий рўпарасидаги йўлдан қонга беланган болта ва жундан тўқилган кашнэ топдилар, нарироқда эса қон сачраган кирзи этик топилди. Бу нарсалардан бошқа ҳеч нарсани топиш мумкин бўлмади. Қидириш хизмати вақтида фойдаланиладиган итлар ҳам ҳеч қандай натижа келтирмади. Қотил ким бўлди? У ҳозир қаерда экан? Ана шу саволларнинг ҳаммасига дарҳол жавоб топиш керак эди.

Оператив ходимлар дарҳол жиноятнинг изига тушишди. Фожиа юз беришидан аввал санаторий территориясида бўлган кишиларни аниқлашди, ўлдирилган кишиларни охирги марта ким ва қайси вақтда кўрганлигини, санаторий территориясида бегона одам пайдо бўлган-бўлмаганлигини кўрганлар борми, деб обдан суриштиришди. Ниҳоят, жумбоқни ечишга ёрдам берадиган ипнинг учи топилди. Қоровул Скороходов ўзига кўрсатилган кирзи этигига қараб, ана шу санаторийнинг собиқ кочегари, бундан бир неча кун илгари ишдан бўшатилган Йўлдошевнинг этиги эканлигини аниқлади. Оператив ходимлар Йўлдошевнинг уйига келишди. Бироқ у уйда йўқ экан. Ҳовлидан [illegible]

иқрор бўлишга мажбур этди. У ўша кечаси санаторий кочегаркасига келиб, бир шиша вино ичганлиги, кейин эса кочегар Қозоқбоев билан жанжаллашиб қолганлигини ҳамда уни болта билан чопиб ташлаганлигини, ундан кейин эса қоровул Рожковни ҳам ўлдирганлигини айтиб берди.

Шундай қилиб, милиция ходимлари Чёрний, Баротов, Усиков ва бошқа ўртоқларнинг ўз вақтида моҳирона ҳаракат қилишлари туфайли, оғир жиноят икки кун ичида очиб ташланди ва жиноятчи қилмишига яраша олий жазога ҳукм қилинди.

Милиция ходимлари жамоат тартибини қўриқлаш учун постда турсалар ҳам, жиноий ишларнинг олдини олаётган, яшириниб юрган жиноятчиларни қидираётган бўлсалар ҳам, товламачиларнинг макрли найрангларини фош қилаётган бўлсалар ҳам — ҳамма жойда ва ҳамма вақт совет кишиларининг актив ёрдами ва мададига таянмоқдалар.

Социалистик жамият вояга етиши билан тартибот, жамият ахлоқий нормаларини бузувчиларнинг адабини жамият аъзоларининг ўзлари бераверадилар ва жазолайверадилар, деб улуғ йўлбошчимиз Владимир Ильич Ленин башорат қилган эди. Доҳиймизнинг башорати амалда рўёбга чиқмоқда — бутун совет жамоатчилиги, аҳолининг кенг табақалари ҳуқуқ-тартиботларини бузувчилар йўлига ўтиб бўлмайдиган ғов солмоқдалар.

Шаҳар ва қишлоқларимиз меҳнаткашларининг кўпчилиги совет қонунлари ва социалистик жамият қоидаларини ўзлари учун муқаддас билиб, уларга риоя қилмоқдалар, давлат мулкини ўғирловчиларга, савдогарларга, пораҳўрларга ва порлоқ истиқбол сари ҳаракат қилишимизга халақит бе- [illegible]

ишчи ва колхозчи, хизматчи ва студент бор. Турли касб ва ёшда бўлган бу кишилар жамоат тартибини қўриқлаш учун шаҳар ва қишлоқларнинг кўчаларига ва жамоатчилик тўпланадиган жойларга чиқадилар. Штатсиз оператив ходимлар, участка вакиллари, болалар хоналарининг инспекторлари бўлмиш ташаббускорлар бизга актив ёрдам кўрсатмоқдалар.

Афсуски, баъзи шаҳарлар, районларда, корхона ва ташкилотларда кўнгилли халқ дружиналарининг ишига эътибор кейинги вақтларда анча сусайиб кетди. Баъзи корхона ва муассасаларда дружиналар фақат қоғозда қолмоқда. Бу ҳол эса ҳеч кимни ташвишлантирмаяпти. Бунинг учун милиция ходимлари ҳам айблидирлар. Ана шундай муҳим ишга бундай муносабатда бўлиш жиноий хатти-ҳаракатларга қарши муваффақиятли кураш олиб боришга ёрдам бермайди.

Жамоат тартибини сақлашда, жиноий хатти-ҳаракатларга қарши кураш олиб боришда жамоатчиликнинг муҳим роли тўғрисида гап кетганда, милиция ходимлари ўз ишларининг бир қисмини жамоатчилик зиммасига юклаб қўйишга ҳаракат қилаётганлари йўқ. Улар прокуратура органларининг ходимлари билан бир ёқадан бош чиқариб, жиноий хатти-ҳаракатларнинг олдини олмоқдалар, меҳнаткашларнинг осойишта меҳнати ва дам олишини таъминламоқдалар.

Мамлакатимизда жиноятларни аста-секин қисқартириш ва батамом тугатиш соҳасида партиямиз қўйган вазифани тағин ҳам муваффақиятлироқ бажариш учун жамоатчилик, партия, совет ташкилотлари ва маъмурий органлар биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари зарур. Ана шунда- [illegible]

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ВАТАНИМИЗ ҚУДРАТИНИНГ ВА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРИШНИНГ НЕГИЗИ БЎЛГАН СОЦИАЛИСТИК МУЛКНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН МУСТАҲКАМЛАНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ • 2
27 АПРЕЛЬ, 965 ЙИЛ
№ 97 (13.053).

МЕҲНАТ ТАРОНАСИ

(ЛАВҲА)

Фарғонага баҳор келди. Унинг илиқ нафаси даставвал буралиб-буралиб оқаётган ариқлар лабини яшил рангга бўяди, дов-дарахтларнинг шохига шода-шода маржон тақди, толлар ажойиб чочпопиклар осиб қизалоқларни маҳлиё қилди, сўнгра қаерда ўрик кўрса — оқ, шафтоли, бодом кўрса — пушти гуллар улашиб чиқди. Бир пайт қарабсизки, бутун водийни гуллар денгизига айлантирди-қўйди. Уйғониш ва яшариш даври ўз ҳукмини фақат табиатгагина ўтказиб қолмасдан кишиларнинг қалбига, юрагига ҳам кириб борди: болаларнинг шўхликлари ортди, толдан ясаб олган янгигина найларнинг шовқини ҳаммаёқни қоплаб олди, ёш қизларнинг кўзига тун бўйи уйқу келмайдиган бўлиб қолди, қиши билан далани соғиниб қолган ёш-яланглларнинг қаҳ-қаҳаси тинмай қолди, боғбонлар эртадан-кечгача қўлда қайчи билан боғда ғимирлашади, даланинг пўлат арғумоқлари — тракторлар кеча-кундуз «кишнайди», миришкор пахтакорлар, ишлаб чиқариш командирлари янги-янги режаларни ўйлашади. Гўё баҳор инсонга: «Ассаломуалайкум, мен келдим. Кел, одамизод, сен бир ёндан, биз бир ёндан бўлиб Она-ер бағрини яшнатайлик», деяётгандек, бунга жавобан деҳқонларимиз: «Ваалайкум ассалом. Хуш келибсиз. Ўзимиз ҳам сенга муштоқ бўлиб турган эдик» деб, билагини шимариб, кафтига туфлаб далага йўл олишди.

Ана шундай ажойиб кунлардан бирида биз водийдаги йирик хўжаликлардан бири — Бағдод районидаги «Правда» колхозида бўлдик. Ҳамма ёқда кўклам тараддуди. Ҳамманинг дилида қувонч, фахрланиш. Бу баҳор барча ўзбек пахтакорлари қаторида правдаликлар учун ҳам ўзига хос, унутилмас баҳор бўлди. Аввало, улар ўтган хўжалик йилини яхши якунлаб, пахта етиштириш давлат планини областда биринчи бўлиб ошириб бажарганликларидан юзлари ёруғ. Қўй келади қўзи билан, деганларидек улар республикамизнинг орден ва медаллар билан мукофотланган қишлоқ хўжалик илғорлари орасида ўзларининг тўртта ҳамқишлоқларини юксак мукофот билан табриклашди. Юқори ҳосилли бригада бошлиғи Хайриниса Эркабоева Ленин ордени, колхоз раиси Салоҳиддин ака Меҳнат Қизил Байроқ ордени, илғор пиллачи Зулайҳо Орипова, «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун», чевар теримчи Қамбархон Султонова «Шавкатли меҳнати учун» медалларини олишга мушарраф бўлишди.

Ҳамқишлоқларининг бу юксак мукофотларга сазовор бўлишгани правдаликларнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшди.

— Партиямиз Марказий Комитетининг яқинда ўз ишини тамомлаган март Пленуми бу йилги баҳоримизга ўзига хос фазилат, мазмун касб этди, — дейди колхоз раиси Салоҳиддин ака Ражабов, — Пленум қишлоқ хўжалигимиз олдида турган энг муҳим, энг ҳаётий масалаларни муҳокама қилди, қишлоқ хўжалигимиз тараққиётига ғов бўлиб ётган кўпгина проблемалар дадиллик билан очиб ташланди, бу нуқсон ва хатоларни бартараф этиш йўллари кўрсатиб берилди. Пленум қарорлари бизга янада яхши ишлаш ва қандай қилиб қишлоқ хўжалигини илдам ривожлантириб, коммунистик мўл-кўлчилик яратиш йўлларини кўрсатиб берди.

Раис билан дала айландик. Қайси бригаданинг даласида бўлманг, раис ҳақ гапни айтганлигини, колхоз пахтакорлари бу йил мўл ҳосил учун пухта замин тайёрлаб қўйганликларини кўрасиз. Колхознинг чигит экиладиган 1350 гектар ери кузданёқ сифатли шудгор қилинган.

Далалар гўё зўр жанг олдидан сўнгги тайёрликлар олиб борилаётган дақиқаларни эслатади. Ишлаб чиқариш командирлари — бригадирлар раисга қисқа-қисқа ахборот беришади: «Фалон гектар ерга чигит экиб бўлинди, фалон ерга экиляпти». Ёки қисқача қилиб: «Экиб бўлинди» дейишади. Раис йўл-йўлакай тегишли топшириқларни бериб, яна қўшни бригадага йўл олади. Мана улар, туну-кун далада, ёзда саратон жазирамаси-ю, куз изғиринларини колхозчилар билан баббаравар татиб, моддий бойлик яратишда бевосита иштирок этган пахта жангининг командири — бригадирлар: ишчан ва камтарин Турғунбой Акбаров. У бошчилик қилган бригада азаматлари ўтган йили 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» дўндиришган. Бу йил улар яна юқорироқ маррани кўзлашяпти. Бриганинг барча аъзолари бир жон-бир тан бўлиб ишга қаттиқ ёпишишган.

Мана, ўз ғайрати, иродаси билан кўпгина тўсиқларни енгиб, ўтмиш сарқитларининг юзига оёқ босиб, колхоздаги илғор бригада бошлиғи, область партия комитетининг пленум аъзоси ва область Советининг депутати даражасига эришган Ленин орденли оддий қишлоқ қизи Хайринисо опа Эркабоева. Унинг ҳам бу йилги режалари катта. Бригада аъзолари мавжуд майдонлардаги ҳосилдорликни яна 2-3 центнердан ошириш учун белни маҳкам боғлашган.

Ёки ёш агроном, кўринишдан нозиккина йигит Амирбек Ҳайдаров бошлиқ бўлган бригадани олайлик. Бригада аъзолари чўлга туташиб кетган кенг майдонларда йилдан-йилга юқори ҳосил етиштиришяпти. Бултур 78 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил олган бригада азаматларининг бу йилги кўзлаган марраси — 35. Шу пайтгача колхозда механик бўлиб ишлаб келган Абдуали Акбаров бу йил баҳордан янги, ажойиб ишга отланибди. У янги ўзлаштирилаётган Қизилтепа массивидан 75 гектар янги ер очиб пахта етиштиришга сўз бериб чўлга чиқиб кетди.

— Биз бригадирликка кадрларни пухта ўйлаб танлаймиз, кейин бўлар-бўлмасга алмаштиравермаймиз, — дейди Салоҳиддин ака. — Ҳатто планини бажара олмай қолса ҳам «Нега бажармадинг?» деб ишдан олиб ташлайвермаймиз. Сабабини ўрганамиз, ишни тузатиш учун ёрдам берамиз. Аммо, ростини айтганда, кейинги йилларда планини бажара олмайдиган бригадирлар деярли йўқ ҳисоб. Умуман олганда, қишлоқ хўжалигида ортиқча «ура-ура»лар, кадрларни, иш формаларини ҳадеб ўзгартира беришлар фойдадан кўра кўпроқ зарар келтиради. Эндиликда қишлоқ хўжалигига ҳақиқий партия раҳбарлиги тиклангач, кадрлар келгуси ўзгаришларни кутиб асабийлашмайдиган, ўз кучлари, тажрибаларига ишониб, ўзларига топширилган ишлар учун масъулият билан қарайдиган бўлишди. Бунда партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми катта ёрдам берди.

Деҳқончиликнинг миришкори, моҳир раҳбар бўлган Салоҳиддин ака қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга доир кўпгина қимматли фикрларни ўртага ташлади.

— Пленумда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда моддий манфаатдорликни ошириш, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини кучайтириш билан биргаликда, агротехника қоидаларига тўла амал қилиш, илғор тажрибалар ва фан ютуқларидан кенг фойдаланишга ҳам катта аҳамият берилди. Бизнингча, бу энг муҳим вазифалардан бири. Масалан, биздан «Ҳосилдорликни оширишда қўлга киритган ютуқларингизнинг сири нимада?» деб сўралса, биз: «ғўзани илғор агротехника усуллари асосида яхшилаб парвариш қилишда», деб жавоб берган бўлур эдик. Пахта етиштиришда ерларни ғўзапоядан ўз вақтида тозалаб олиб шудгор қилишдан то охирги ишлов беришгача ҳамма нарса муҳим. Биз кузги шудгор пайтида ерни яхшилаб ўғитлаймиз. Чигитни ерга ташлашда ҳам маълум миқдорда маҳаллий ва минерал ўғитлар соламиз. Эндигина униб чиққан чигитнинг дарров оғзи ошга тегиб, бақувват бўлиб ўсади. Бошқа агротехника тадбирларига тўхтаб ўтирмайман-у, аммо эҳтимол, бошқалар учун арзимаган нарса бўлиб туйиладиган чеканка масаласи устида бир оз тўхтайман. Илгарилари биз пахтанинг ўсишидан қизғаниб чеканкани августда қилардик. Аммо чеканкада ҳам гап кўп экан. Ғўза вақтида чеканка қилинмаса, унинг бутун кучи ҳавога учиб кетади. Шунинг учун ҳам биз чеканкани камида 20 июлларга тугатамиз. Ғўза бутун кучини мевага беради. Кўсаклар тўлиқ бўлиб, пахтанинг сорти юқори бўлади.

Ҳа, билимга, илғор тажрибага суянган деҳқон доим ютади. Правдаликлар ҳар йилгидек бу йил ҳам ана шу илғор агротехника усулларига таянган ҳолда ҳосил етиштириб, давлатга 3400 тонна пахта сотишга астойдил бел боғлашган.

...Фарғонада баҳор кезиб юрибди. Бу баҳор — улуғвор етти йилликнинг ҳал қилувчи йили баҳори, она-Ватан бахт-саодати йўлида қилинадиган ажойиб меҳнатнинг дебочаси, бултургидан ҳам сербарака ўзбек пахтасининг хайрли даракчисидир.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
М. ХУДОЙҚУЛОВ.

ҚАДИМИЙ САМАРҚАНД ЖИЛВАСИ

Шу кунларда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қадимги Самарқанд — Афросиёб шаҳарчасида археологик ишларни авж олдириб юборди. Унга тарих фанлари доктори В. А. Шишкин раҳбарлик қилмоқда. Археологлар эрамизнинг VII асрига мансуб бўлган ва тепаси гумбаз шаклида ишланган жуда кўп монументаль биноларни қазиб топмоқдалар. Биноларнинг деворларига ҳар хил рангли нақшлар ишланган, ганч ўйилган, турли-туман ҳаётий ва афсонавий сюжетдаги расмлар ишланган. Булар бир томондан ўша давр манзарасини ифода этса, иккинчи томондан ислом динигача бўлган Самарқанддаги меъморчиликнинг нақадар юксак даражада турганлигини кўрсатади.

Уй-жой биноларини қазиш эндигина бошланди, бундан кейин эса янада авж олдирилади.

Худди шундай уй-жой бинолари ва безакли деворлар Самарқанднинг жанубий-шарқидаги (50 километр нарида) қадимги Панжикент территориясида ҳам топилди. У даврларда Самарқанд Панжикентга қараганда анчагина катта шаҳар бўлиб, сўғдиёнлар ҳокимиятининг маркази ҳисобланарди. Панжикентдаги ёдгорликларнинг яхши сақланиб қолганига сабаб шуки, шаҳар VIII асрда араблар томонидан вайрон қилингандан кейин қайта тикланмаган. Самарқанд эса Чингизхон ҳужумига қадар (1220 йил) тез суръат билан ривожланиб борган ва VII — VIII аср бинолари VIII — XIII асрларда олиб борилган ер ишлари натижасида ишдан чиққан бўлиши мумкин. Лекин шунга қарамай, топилаётган қазилмалар ичида ўша даврнинг архитектураси ва тасвирий декорацияга оид ажойиб намуналар кўп.

Я. ҒУЛОМОВ,
тарих фанлари доктори.

МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони... Бу шарафли унвонни қўлга киритиш учун киши бир кун эмас, икки кун эмас, балки кўп йиллар мобайнида тер тўкиб меҳнат қилади. Борис Алексеевич Тихомировнинг иш фаолияти даҳшатли уруш пайти — 1943 йили бошланди. Жангу жадалда жароҳатланган солдат урушдан иккинчи группа инвалиди бўлиб Ўзбекистонга даволанишга келди. Келди-ю, жонажон Ленинградига қайтиб кетолмади: шу ернинг ўзида қолиб кетди.

Уруш туфайли заифлашиб қолган халқ хўжалигимизга жуда кўп пахта керак эди. Пахтани эса Ўзбекистон етказиб бериши лозим. «Оқ олтин» учун кураш, даставвал, сув учун курашдир. Собиқ жангчи биринчилар қатори Каттақўрғон сув омборига отланиб, сув учун бўлган курашда иштирок этади.

Борис Алексеевич Туябўғиз сув омборида ишлаб турган бир пайтда унга Каттақўрғон сув омборини қуришда кўрсатган самарали меҳнати учун берилган Ленин ордени топширилди.

Партиямиз XXII съезди очилган куни Туябўғиз сув омбори ҳам ишга тушди. Шу пайтда Тихомиров Жанубий Сурхон сув омборида меҳнат қиларди.

Машҳур экскаваторчи Борис Алексеевич Тихомировни эндиликда танимаган киши йўқ. У — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутатидир. Суратда Б. А. Тихомиров.

М. Усмонов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

ЯССИ ОСТОНАЛАРИДА

Шиддатли жанглардан сўнг Прут дарёсидан ўтишга муваффақ бўлдик. Саросимага тушиб қолган душман шошилинч равишда бирин-кетин қишлоқларни ташлаб қочаверди. Ясси шаҳрига яқинлашганимизда қўққисдан пистирмага дуч келдик. Душман олд томонда туя ўркачи сингари чўзилиб кетган баланд қирга ўрнашиб олиб, йирик калибрли тўп ва зенит пулемётларидан тинмай ўқ ёғдиради, бош кўтаришнинг иложи йўқ. Метиндек ерга ёпишиб кетган Карпат тоғ-тошлари окоп қазишга йўл бермайди.

Ҳар нима бўлса ҳам окопни чуқурроқ қазишга интиламиз. Бахтга қарши алоқа ҳам узилиб қолган.

— Йигитлар, йигитлар! — деган овоз эшитилди орқа томондан. Бу командир алоқачиси Кононовнинг овози эди. У биз турган жойга етиб келолмади, снайпернинг ўқига учиб жон берди. У нимадир демоқчи, командирнинг буйруғини бизга етказмоқчи эди. Афсуски, гапи оғзида қолди жанговар дўстимизнинг. Қаёқдандир момақалдироқ сингари гумбирлаган овоз эшитилди. Ҳаммамиз сесканиб кетдик. Чунки бу бизга таниш бўлган «Тигр» ларнинг наъраси эди. Хаш-паш дегунча қирнинг икки ёнбошидан 70 га яқин танк хартумини чўзиб, биз томонга ўрмалаб кела бошлади. Улар оддий маневр қилаётгандек, ҳеч қандай хавф хатарни писанд қилмай тик бостириб келарди.

Жангчилар ҳаяжонда. Бир пиёда батальонга қарши ташланган кўп сонли даҳшатли техника олдида улар ожиздек эдилар. Учакишгандай, танкка қарши ишлатиладиган на гранат ва на бошқа қурол бор. Милтиқ ва автоматлар билан бас келиб бўлармиди!?

Танклар 100-150 метрча қолганда фавқулодда ўнг томондаги биринчи «Тигр» ёниб кетди. Бир дақиқадан сўнг чап томондаги ва ўртадаги танклардан иккитаси ҳам аланга гирдобида қолди. Ҳозиргина руҳи тушиб, саросимада қолган жангчилар қиёфасига табассум югурди. Қадрдон «ура» нидоси хавф-хатарни тарқатиб юборди. Жангчилар шиддат билан ҳужумга ташландилар. Аммо тепаликдан бирданига «тилга» кирган турли хил қуроллар ўт очиб, бизларни қайта ётқизиб қўйди. «Тигр»лар фурсатдан фойдаланиб хартумларини тўпларимиз томон буриб, ўт оча бошлади. Тўпчиларимиз ҳам бўш келишмади. Улар бирин-кетин яна 10 та танкни ёндириб юборишди. Тез орада «Тигр»ларнинг жанговар сафи бузилиб кетди. Батальон қирга қараб ҳужум бошлади. Тўпларнинг бир қисми ўнг ва чап томондан қочаётган танкларга, қолганлари эса қирни нишонга ола бошлади.

Машҳур тезюрар «Т-34» маркали танкларимиз ёрдамга етиб келди. Улар тартибсиз қочаётган «Тигр»ларни қир ёнбағирлаб қувиб кетди. Бундан руҳланган жангчилар снаряд ва миномёт ўқлари остида икки томондан тепаликка ҳамла қила бошладилар.

Газандалар вақтинча ўрнашиб олган уяларидан суриб чиқарилганда қизиқ воқеа рўй берди. Биздан бир неча ўн метр чамаси масофада 50 тача ўзиюрар «Фердинан» тўплари, «Тигр»лар турарди. Экипаж аъзолари эса қаёққадир отлангандек, саросимага тушиб қолишганди.

— Ажабо, бу танклар нега ҳужумда иштирок этмади? — деб жангчилар бир-бирларига савол беришарди.

Маълум бўлишича машиналарда ёқилғи ва снарядлар тамом бўлган экан.

Шу пайт 57-механизациялашган бригада командири полковник Шамардиннинг: Ясси остонасида мустаҳкам ўрнашиб олинсин. Танкчилар ва тўпчилар шаҳар йўлини тўсиб турган механизациялашган қисмларни йўқ қилсинлар! — деган мазмундаги буйруғи олинди.

Одамлар оз қолганди. Лекин буйруқни қандай бўлмасин бажариш шарт.

Бир-икки соатдан сўнг десантчилар ёрдамга етиб келишди. Ҳайронмиз, бизга қарши жанг қилаётган душманнинг танланган «Зангори» дивизиясининг автоматчи ва пиёда аскарлари негадир жимиб қолишган. Қулай вазиятдан фойдаланиб, қайтадан ҳужумга ўтдик. Жанг тонг отгунча давом этди. Қўмондонлик буйруғи қисман бажарилди, душман аскарларини чекинтириб, олға ҳаракат қилдик. 5-6 километр йўл босиб, белгиланган пунктда мустаҳкам ўрнашиб олдик.

Уфқдан қуёш мўралаганда «Катюша» сигнал берди. Биз Ясси шаҳрини эгалладик.

Раҳматилла ИСҲОҚОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

СОВХОЗИМИЗ БАДАВЛАТ-У...

Карл Маркс номли совхоз Қамаши районидагина эмас, балки бутун Қашқадарё областида ҳам энг йирик, бадавлат хўжаликлардан биридир. Кўп тармоқли хўжаликнинг барча соҳасида совхоз ишчилари эришаётган ютуқларни кўриб, балли, ғаллакорлар, пахтакорлар ва чорвадорлар, дейсиз.

Баҳор нафаси гуркираб турган шу кеча-кундузда совхоз ишчилари юрт бойлигига бойлик қўшиш иштиёқида баракали меҳнат қилаётирлар. Афсуски, совхозда қаҳрамонона меҳнат қилаётганларга муносиб маданий-маиший хизмат уюштирилмаётир.

Самарали ва завқли меҳнатдан сўнг оқшомлари ишчилар коллектив бўлиб маданий ҳордиқ чиқаришни истайдилар. Лекин уларнинг бу истаги бажо келтирилмаётир. Чунки бу ерда на клуб, на бирон ҳордиқ чиқарадиган жой бор! Н. Тожиева мудирлик қилаётган кутубхона эшигидан эса ҳафталаб қулф тушмайди. Газета ва журналлар, китоблар чанг босиб ётибди.

Ҳозир республикамизда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми қарорлари асосида жуда кўп қишлоқлар обод ва кўркам бўлиб, шаҳар тусини олмоқда. Ана шундай бир пайтда, Карл Маркс номли совхознинг кўпгина хонадонлари ҳамон электрлаштирилмаган. Натижада кўп хонадонларда радиоприёмниклар савлатга турибди. Шунингдек, медпункт ҳамда қишлоқ магазинлари иши устидан жиддий контроль қилинмаётир. Ишчилар учун керакли бўлган уй-рўзғор буюмлари, озиқ-овқат маҳсулотлари қишлоқ магазинларига ўз вақтида келтирилмаётир. Натижада ишчилар қимматли вақтларини бекорга сарфлаб, бир неча километр йўл босиб район марказига қатнашга мажбур бўлмоқдалар. Бу ҳол 5-бўлим бошқарувчиси М. Жамолов, партия ташкилотининг секретари М. Жуманов ўртоқларни ҳам, совхознинг бошқа раҳбарларини ҳам ташвишга солмаётир. Улар фақат план ҳақида ўйлаб, ноз-неъмат яратаётган ишчиларга маданий ҳордиқ уюштириш ҳақида бош қотирмаётирлар.

Ш. БЕРДИЕВ.

ИЛОЖИ ЙЎҚМИ?

Техникани кўз қорачиғидай сақлаш, ундан унумли фойдаланиш ҳаммамизнинг вазифамиз. Аммо яхши сақлашни қаердан ўрганиш керак? Бу саволга машиналардан фойдаланиш ҳақидаги китобча — қўлланма аниқ жавоб бериши керак.

Колхозимиздаги механизаторларнинг барчаси ҳам машинани жиловлаб олган, мақтовга сазовор кишилар. Лекин улар машиналарнинг қўлланмасидан фойдаланишда қийналадилар, чунки китоб ўзбек тилига таржима қилинмаган.

А. САЙФУЛЛАЕВ,
Хатирчи районидаги Куйбишев номли колхоз инженери.
П. НОРБОЕВ,
механик.
Б. ЮСУПОВ,
нормаловчи.

ЧОРВАДОРЛАР МУСОБАҚАСИ

МУХБИРЛАР ХАТИДАН

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми чорвачиликни ривожлантириш истиқболларини очиб берди. Пленум ҳужжатларини ўз фаолиятларининг дастури деб билган республикамиз чорвадорлари фермаларни даромад манбаига айлантириш, аҳолини чорвачилик маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлаш борасидаги вазифаларни муваффақиятли бажариш учун сидқидилдан меҳнат қилаётирлар.

— Етти йилликнинг якунловчи йилини, — деб ёзишади газетхонлардан А. Худоёров ва Р. Қудратов ўртоқлар, — Нурота районидаги «Нурота» совхози чорвадорлари меҳнатда катта муваффақиятлар йилига айлантиришга бел боғлаганлар. Бу соҳадаги фидокорона меҳнат самаралари ҳозирданоқ кўзга ташланмоқда. Совхоз фермаларида қўзилатиш муваффақиятли давом этмоқда. Моҳир чўпонлардан О. Умаров, Ж. Омонов, Б. Нурбоев ўртоқлар ўз отарларидаги ҳар 100 бош совлиқдан 180-204 тадан қўзи олишга эришдилар. М. Жумаев, Э. Ўринов, И. Турғунов ўртоқларнинг хатларида ҳам шу райондаги «Ғозғон» ва 2-«Қўшработ» совхозлари чорвадорларининг самарали меҳнатлари мадҳ этилади. Пастдарғом районидаги «Улус» қоракўлчилик совхози, Иштихон районидаги «Партия XXII съезди» колхози, Ургут районидаги Карл Маркс номли колхоз ва «Олтинсой» совхози чорвадорларининг давлатга мўл-кўл чорвачилик маҳсулоти етказиб бериш йўлидаги фидокорона меҳнатлари Қ. Худоёров, Р. Худойбердиев, А. Абдураззоқов, Б. Йўлдошев ўртоқларнинг хат-хабарларида ўз ифодасини топган.

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг моҳир сут соғувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Мусаллама Муқимованинг довруғи бутун Бухоро областига таралган.

Моҳир соғувчи шу йилнинг дастлабки тўрт ойидаёқ ўз боқимидаги сигирлардан кўп миқдорда сут соғиб олди. Конимех районидаги «Конимех» давлат наслчилик заводида фидокорона меҳнат қилаётган республикада хизмат кўрсатган чорвадор ўртоқ Т. Бўзоулов ўз боқимидаги ҳар 100 бош совлиқдан 174 тадан соғлом қўзи олди. Ғиждувон районидаги қатор хўжаликлар ҳам жамоат чорвачилигини юксалтириш борасида кўзга кўринарли ишлар қилаётирлар. Бу ҳақда Х. Эгамов, У. Максимов, Н. Бозоров, М. Олимов, Т. Қурбонов ўртоқлардан хушхабарлар олинди.

Зоотехника қоидаларига қатъий амал қилган ҳолда иш кўриш чорва туёғини кўпайтириш ва маҳсулдорлигини оширишнинг муҳим омилидир. Ғузор районидаги «Ленинизм» колхозида, — деб ёзади газетхон Қ. Ўнгбоев, — бунга қатъий амал қилинаётир. Ҳар 100 бош совлиқдан 140 тадан қўзи олинди, наслга қўзи қолдириш плани ошириб бажарилди. Т. Алиқулов, Н. Эгамбердиев, Э. Шоназаров, А. Шернаевларнинг хатларида эса Ғузор, Чироқчи, Шаҳрисабз районларидаги хўжаликлар чорвадорларининг меҳнат зафарлари қувонч билан қайд этилган.

Фарғона областидан газетхон А. Ҳакимовнинг ёзишича, Ленинград районидаги колхозлараро паррандачилик фермаси коллективи бу йил давлатга 1 миллион 250 минг дона тухум етказиб бериш йўлида фидокорона меҳнат қилаётир. «Бешариқ» ва «Сўх» совхозларидан хат ёзиб юборган Х. Шерматов ва У. Ҳамдамов ўртоқлар ҳам мазкур хўжаликларда молларни бўрдоқига боқиш ва сут етиштиришни кўпайтириш йўлида муҳим тадбирлар амалга оширилаётганлигини маълум қилганлар.

Жуда кўп илғор хўжаликлар, районлар давлатга гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари топшириш квартал ва ярим йиллик планини ошириб бажариб, дастлабки ютуқларни мустаҳкамлаш учун янада активлик билан курашмоқдалар. Қишлоқ мухбирлари А. Рўзиқулов, Б. Маҳмудов ўртоқлар ёзиб юборган хатларда Андижон область Хўжаобод районидаги «Ленинград» колхозида қўзилатиш плани бажарилгани, Задарё районидаги «Гулбоғ» совхозида сут етиштириш плани ошириб адо этилгани айтилади. Тошкент, Сирдарё, Сурхондарё, Хоразм ва Бухоро областларидан келган хатларда ҳам чўпон-чўлиқларнинг эзгу ният йўлидаги интилишлари, май олди социалистик мусобақасида пешқадамликни эгаллаш борасидаги ғайрат ва ташаббуслари ҳақида ҳикоя қилинади.

ЯНГИ ЁТОҚХОНА

Тошкент гидрометеорология техникумининг студентлари байрам арафасида яхши совға олдилар. 411 ўринли янги ётоқхона биноси қуриб битказилди. Ётоқхонада қироатхона, ошхона, акт зали бор. 159-трест, 9-қурилиш бошқармаси бинокорлари ётоқхона корпусларини барвақт фойдаланишга топшириш учун ғайрат билан меҳнат қилдилар.

Ю. ЗИЕДОВ.

СОВЕТ ДЕҲҚОНЧИЛИГИНИНГ ҚУДРАТЛИ ТЕХНИКАСИ

Бутуниттифоқ «Союзсельхозтехника» бирлашмаси раисининг ўринбосари П. М. Кожевниковнинг айтганлари

Бутун совет халқи КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини амалга оширишга киришди. Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан Пленум ишлаб берган конкрет чоралар ҳар бир колхоз ва совхознинг ишлаб чиқаришдаги фаолиятига асос қилиб олинди.

Хўжаликлар кўрадиган иқтисодий манфаатлар, қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлиги кучайтирилаётганлиги — деҳқончилик маданиятини кўтариш, ҳосилдорликни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш масалаларини янгича ҳал қилиш имконини бермоқда. Техника воситаларининг бутун арсеналидан юксак даражада унумли фойдаланиш, колхоз ва совхозларнинг энергия билан қуролланиш даражасини муттасил ошириш ана шу вазифаларни муваффақиятли амалга оширишнинг асосий шартларидан бири ҳисобланади.

Мана шу беш йилликда колхоз ва совхозларни техника билан қуроллантириш суръатлари узлуксиз оша беради. 1966—1970 йилларда хўжаликлар 1.790 минг трактор, 1.100 минг юк автомобили ва 10.7 миллиард сўмлик ҳар хил қишлоқ хўжалик машиналари оладилар.

Колхоз ва совхозларни энергия билан қуроллантириш даражасини мана шу зайлда ошира бориш миқёсларини яққол тасаввур қилмоқ учун масалан, мамлакатда далалар 40 кунда шудгор қилинаётган бўлса, 1970 йилга бориб бу иш тахминан 20-22 кунда ўтказилишини айтиш кифоя. Шу тариқа намнинг устини ёпиб қўйиш, кўкламда экин экиш олдидан ерни культивация қилиш ва ҳосилга ҳал қилувчи таъсир кўрсатадиган бошқа турдаги ишларни бажариш тезроқ амалга ошириладиган бўлади.

Шак-шубҳасиз, машиналарнинг фақат сони кўпая бермасдан, айни маҳалда уларнинг сифати, яъни иш унуми, мустаҳкамлиги ва бошқа кўрсаткичлари ҳам яхшиланиши керак. Сўнгги йилларда трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги ходимлари трактор двигателларининг қувватини ошириш, иш тезликларини кўпайтириш, шунингдек тирков ҳамда осма машина ва асбобларнинг қамров кенглигини узайтириш йўли билан машиналарнинг иш унумини кўпайтиришга эришдилар. Волгоград, Харьков трактор заводлари қуввати оширилган тезюрар тракторлар ишлаб чиқаришга ўтдилар. Ленинградда 200-220 от кучига эга бўлган «Кировец» тракторлари ишлаб чиқарилмоқда. Олтой заводи янги тракторлар ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрмоқда.

Шундай йўл тутиш тўғри бўлганлигини турмуш тасдиқлади. Масаланинг иккинчи бир томонига — машиналарнинг ишлатиш вақтида мустаҳкам ва чидамли бўлишига келганда, шуни айтиш керакки, бу борада машинасозлар, конструкторлар ҳали жуда кўп иш қилмоқлари керак. Энг янги моделдаги тракторлар ва баъзи қишлоқ хўжалик машиналари ҳар сменада икки иш соатидан тортиб беш иш соатигача техника хизмати кўрсатишни талаб қилмоқда.

Кўпгина қишлоқ хўжалик машиналарининг конструкцияси шундай тузилганки, уларни энг оддий ремонт қилиш учун монтаж асбоб-ускуналарининг бутун бир тўплами керак бўлади. Бу — рационал, қулай, фойдали эмас.

Тракторларда ва қишлоқ хўжалик машиналарида типи ва ҳажми ҳар хил бўлган юлдузчалар, подшипниклар, тасмалар ва бошқа деталлар кўплаб ишлатилаётганлигини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Ўн хил маркадаги тракторларнинг ўзига 180 хил тип ва ҳажмдаги болт, 85 хил тип ва ҳажмдаги гайка ва шу каби бошқа деталлар ишлатилган.

Бундай аҳвол техника қаровининг кечга сурилиб кетишига сабаб бўлмоқда, машиналарнинг иш унумига таъсир қилмоқда, улардан фойдаланишни ва уларни ремонт қилишни қийинлаштириб қўймоқда, колхоз ва совхозларни запас қисмлар билан таъминлашда қўшимча қийинчиликлар туғдирмоқда.

Қишлоқ хўжалик техникасининг мустаҳкамлигини ва иш унумини оширишнинг муҳим воситаларидан бири — деталларни унификация қилишдир. Март Пленуми саноатга шу соҳадаги ишларни тезроқ бажариш вазифасини топширди.

Машиналарнинг иш унумини ошириш ҳақида гапирганда, кўпгина хўжаликларда қишлоқ хўжалигидаги энг муҳим ишларнинг ўз вақтида бажарилмаётганлигига фақат техниканинг етишмаслиги сабаб бўлмай, шу билан бирга, мавжуд тракторлар, комбайнлар ва бошқа машиналардан қониқарсиз фойдаланилаётганлиги ҳам сабаб бўлаётганлигини айтмаслик мумкин эмас. Ҳозирги вақтда 3 тоннали ҳар бир тракторнинг ўртача иш унуми атиги 4,1 гектарни ташкил этади. Ваҳолонки, машиналарнинг имкониятига қараганда, уларнинг иш унумини 7 гектарга чиқариш мумкин. Дон йиғиштирувчи комбайннинг кундалик иш унуми ўрта ҳисобда 8,2 гектарни ташкил қилади, унинг иш унумини ҳам 14,5 гектарга чиқариш мумкин ва керак. Бошқа хил қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланиш соҳасида ҳам катта-катта резервлардан фойдаланилаётгани йўқ. Бу масалада колхоз ва совхозларнинг механизаторлари, «Сельхозтехника» корхоналарининг ходимлари кескин бурилиш ясашлари керак.

Кўпинча машиналарнинг иш унуми пастлигига уларни ремонт қилишни уюштиришдаги жиддий камчиликлар сабаб бўлмоқда. Ҳозирги вақтда 26 мингдан кўпроқ хўжалик техникани пала-партиш мослаштирилган, яхши жиҳозланмаган устахоналарда ремонт қилаётган бўлса, 9 мингга яқин колхоз ва совхознинг умуман устахонаси йўқ. «Сельхозтехника» системасидаги ремонт корхоналарининг мавжуд қувватлари қишлоқ хўжалигининг ҳамма эҳтиёжларини қондириш учун етарли эмас. 1964 йилда бу корхоналар ремонт талаб бўлган тракторларнинг атиги 46 процентини, автомобилларнинг 38 процентини, дон йиғиштирувчи комбайнларнинг 26 процентини удлаб ремонтдан чиқара олди.

Қишлоқ хўжалик техникасини капитал ремонт қилиш тўғрисидаги масалани яқин фурсат ичида тубли равишда бир ёқли қилмоқ учун «Сельхозтехника» системасида 200 та янги завод ва мингта устахона қуриш мўлжаллаб қўйилди. Бундан ташқари, 1965 — 1966 йилларда 3 мингдан ортиқ мавжуд устахонани реконструкция қилиш ҳамда шу устахоналарда ремонтни индустриал асосда — поток методи билан ташкил этиш кўзда тутилмоқда.

Ремонт базасини мустаҳкамлаш, технология процессини такомиллаштириш соҳасида белгиланган тадбирларни амалга ошириш тракторларнинг хизмат қилиш муддатини ҳеч бўлмаганда бир ярим баравар узайтириш ҳамда колхоз ва совхозларда техника ремонти харажатларини анча камайтириш имконини беради.

«Колхозларда ерларни тубдан яхшилаш харажатларини давлат бюджети ҳисобига олиш тўғрисида» КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қабул қилган қарор қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Ана шу қарорда кўрсатилишича, колхозларда ёпиқ дренаж қуриш ва қайта қуриш, хўжаликлар ичида очиқ коллектор-зовурлар барпо қилиш, дарахт ва буталарни илдизи билан чиқариб ташлаш, торф қазиш, ташиш ва солиш, нордон тупроқли ерларни оҳаклаш сингари ишлар ҳамда ерларни тубдан яхшилаш соҳасидаги бошқа тадбирлар бундан буён давлат бюджети маблағлари ҳисобидан қилинади ва халқ хўжалиги планларида кўрсатиб қўйилади.

«Сельхозтехника» район бўлимлари ва бирлашмаларининг ихтисослаштирилган отрядлари сони кескин кўпайтирилмоқда. Бундай отрядлар ана шундай ишларни катта ҳажмда бажаришлари лозим бўлиб турибди. (ТАСС).

МУСТАҚИЛЛИКДА БЕШ ЙИЛ

Миллий мустақиллик учун мустамлакачиларга қарши қаҳрамонона кураш олиб борган Того халқи бешинчи марта ўзининг миллий байрамини нишонламоқда. 1960 йил 27 апрелда мустақилликка эришган Того Республикаси Африка қитъасининг Ғарбида жойлашган бўлиб, унинг территорияси 57 минг квадрат-километр, аҳолиси эса бир миллион 200 минг кишини ташкил этади. Халқи асосан Эве, Дагомба, Логба, Хауса каби қабилалардан иборат. Мамлакат пойтахти Ломе шаҳрида 70 минг киши яшайди.

Того XV асрдан буён турли босқинчилар зулми остида эзилиб келди. Дастлаб португалияликлар, сўнгра эса инглизлар бу мамлакатнинг бойликларини ваҳшийларча таладилар. XIX асрнинг иккинчи ярмида Того Германиянинг мустамлакасига айланди. 1914—1918 йилларда эса Тогони инглиз ва француз қўшинлари эгаллаб олди: мамлакат иккига бўлиб ташланди. 1956 йилда Британия Тогоси (майдони 33 минг квадрат-километр, аҳолиси 429 минг киши) Ганага қўшиб юборилди.

Того халқи узоқ йиллар давомида ўз мустақиллиги учун тинимсиз кураш олиб борди. Айниқса иккинчи жаҳон урушидан сўнг мамлакатда миллий-озодлик ҳаракати авж олди.

Француз мустамлакачилари миллий-озодлик ҳаракатини бостириш учун қурол ишлатиш билан бирга баъзи реформалар ўтказиб, ён беришга мажбур бўлдилар. Бироқ бу реформалар тўла мустақиллик учун курашаётган Того халқини қаноатлантирмас эди. Ниҳоят кўп асрлардан буён давом этиб келган кураш 1960 йил 27 апрелда Того мустақил республика деб эълон қилиниши билан якунланди.

Республика экономикасининг асосий тармоғи қишлоқ хўжалигидир. Аҳолининг 95 проценти қишлоқ хўжалигида какао, кофе, ер ёнғоқ, тариқ, шоли ва пахта етиштириш билан шуғулланади.

Мамлакат боксит, фосфорит, хлорит, темир, марганец, нефть каби қазилма бойликларга бой бўлишига қарамай, унинг саноати тараққий этмаган. Мамлакатда пахта тозалаш ва ёғ заводлари, Ломе шаҳри атрофида эса парфюмерия фабрикаси ва совун пишириш заводи, шунингдек бир неча кичик корхоналар мавжуддир.

Тогонинг янги миллий ҳукумати мустамлакачилик оқибатларини тугатиш, экономикани юксалтириш ва маданиятни ривожлантириш учун бир қатор тадбирларни амалга оширди. Того халқи мустақил ҳаётнинг беш йилида саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида бир қанча ютуқларни қўлга киритди. Маориф ва соғлиқни сақлаш ишлари ҳам анча ривожланди. 1961 йилдан бошлаб мамлакатда миллий банк, завод ва фабрикалар қурила бошланди. Мамлакатда турли маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхоналар қад кўтармоқда.

Қишлоқ хўжалик соҳасида ҳам жиддий ўзгаришлар юз берди. Техникадан унумли фойдаланиш йўлга қўйилди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг қатъий белгиланган нархларда сотиб олиниши деҳқонлар аҳволини яхшилашга имкон берди. Ҳозирги пайтда қишлоқларда кооперативлар тузиш учун замин тайёрлаш мақсадида меҳнат бригадалари ташкил этилаётир. Бу бригадаларга уюшган деҳқонлар бўш ётган ерларни ўзлаштириб, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшаётирлар.

Совет Иттифоқи Того халқига ҳар томонлама иқтисодий ёрдам кўрсатиб келмоқда. 1961 йил июнь ойида СССР билан Того Республикаси ўртасида савдо битими имзоланди. Бу битимга мувофиқ Совет Иттифоқи ёш республикага ҳар хил машина ва ускуналар, қурилиш материаллари, нефть маҳсулотлари, дори-дармонлар ва бошқа шу каби товарлар етказиб бермоқда. Того эса Совет Иттифоқига фосфат, какао, кофе, ўсимлик мойи ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини экспорт қилаётир.

Того бетарафлик, ҳарбий блокларда қатнашмаслик сиёсатини амалга оширмоқда. Ҳар қандай империалистик агрессияга қарши чиқаётир.

Того халқининг миллий байрами кунида барча совет кишилари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам уларга қизғин салом йўллайдилар, миллий экономика ва маданиятни ривожлантиришда катта муваффақиятлар тилайдилар.

И. УСМОНОВ.

ИТАЛИЯ ОЗОДЛИГИ КУНИ

Якшанба куни Италия 1945 йил 25 апрелдаги қўзғолонининг 20 йиллигини — мамлакат гитлерчилар оккупациясидан ва Мусолини фашизми асоратидан озод қилинган кунни кенг нишонлади.

Римда ўтказилган расмий маросимда Италия президенти Ж. Сарагат номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйди. Болоньядаги митингда Италия Коммунистик партиясининг Бош секретари Луижи Лонго нутқ сўзлади. Лонго Италиядаги қаршилик ҳаракатининг асосий раҳбарларидан бири бўлган эди.

Италия халқи шу воқеага 20 йил тўлганлигини нишонлаб, Европа халқларини фашистлар асоратидан қутқаришда Совет Армияси ҳал қилувчи роль ўйнаганлигини ташаккур ва миннатдорчилик билан эсга олди. (ТАСС).

ЖАҲОН ХАЛҚЛАРИ! ШАРМАНДАЛИ МУСТАМЛАКАЧИЛИК АСОРАТИ СИСТЕМАСИНИ БАТАМОМ ВА УЗИЛ-КЕСИЛ ТУГАТИШ УЧУН, ИМПЕРИАЛИСТЛАРГА ҚАРАМЛИКНИНГ ҲАММА ФОРМАЛАРИГА ҚАРШИ КУРАШИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ЎЗБЕКИСТОН «БАҲОР» АНСАМБЛИ ЖАЗОИРДА

ЖАЗОИР. Ўзбекистон ССР «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамблининг Жазоирдаги томошалари зўр муваффақият билан давом этмоқда.

Ўзбек ансамблининг Жазоир шаҳарларидаги ҳамма концертлари одамлар билан лиқ тўлган залларда ўтмоқда ва томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинмоқда. Одатда Жазоирда камдан-кам ансамбль мана шундай катта муваффақиятга эришади.

«Ўзбекистон «Баҳор» ансамбли, — дейди Жазоир миллий театрининг бадиий раҳбари Абдулқодир Ҳақий, — Жазоир томошабинларига чинакам кутилмаган таъсир кўрсатди. Менинг билишимча, ансамблнинг концертларидан бирини томоша қилган республика президенти Аҳмад бин Белла ўзбек артистларининг маҳоратига жуда юксак баҳо берди.

Жазоир томошабинларини қойил қолдирган нарса асосан нима? Бу — рақкосаларнинг ниҳоятда маромига етган ўткир маҳорати, ҳамма рақсларга шодлик ва жозибадорлик ёр бўлганлиги ва ниҳоят, ўзбек ва жазоир халқлари миллий маданиятининг бир-бирига ҳаддан ташқари ўхшашлигидир. Масалан, «Чўпон», «Пилла», «Роҳат» ва бошқа халқ рақслари ўз характери жиҳатидан бизнинг Жазоир миллий рақсларимизга, чунончи Шарқий жазоир халқларининг рақсларига жуда яқиндир. Ансамбль ижро этган «Шааб ал Жазоир» қўшиғининг томошабинларга чинакам қаттиқ таъсир қилганлигини айтмаса ҳам бўлади».

Бошқа газеталар «аъло даражада тайёрланган рақслар чинакам Шарқ услубида ижро қилинмоқда, бинобарин, Шарқ мамлакатларига хос бўлган мана шу руҳни социалистик маданият тўла равишда сақлаб қола билган», — деб ёзмоқдалар.

БЕВАҚТ ЖАНОЗА

Жон Кеннедининг номзоди АҚШ президентлигига овозга қўйилаётган вақтда жанубий штатларда Кеннеди сўзлаган нутқнинг магнитофонга ёзиб олинган лентаси тарқатилган эди. Ўша нутқда у, ирқларни бир-бирига аралаштириб юбориш нераклигини айтган эмиш. Кеннедининг бу «нутқи» унинг бошқа кўп нутқларида сўзланган айрим гапларидан териб олиниб, усталик билан монтаж қилинган эди. Кеннеди ҳақиқатда сўзлаган нутқнинг энг муҳим жойида эса жумланинг боши билан ҳақиқий нутқнинг охири ўртасида олти саҳифадан иборат текст олиб ташланган эди. Натижада бу «нутқда» овоз ҳам Кеннединики, унинг гапидаги бостонча шева ҳам Кеннединики, ҳатто сўзлар ҳам Кеннединики бўлиб чиққан эди-ю, аммо, нутқнинг маъноси бутунлай сохта эди.

Америкадаги «Колумбия бродкастинг систем» телевизион компанияси 19 апрелда «Бирлашган Миллатлар Ташкилоти — қамал ичида қолган қалъа» деган темада кўрсатган бир соатлик телевизион эшиттиришни кўриб бўлганимиздан кейин ана шу сохта нутқ беихтиёр эсимизга тушди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 20 йиллигига бағишланган бу эшиттириш суҳбатини олиб борувчи репортер Ричард Хотлетнинг АҚШнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакили Эдлай Стивенсон билан суҳбати тариқасида ташкил этилган, уларнинг суҳбати вақтида кинохроника кадрлари ҳамма вақт кўрсатилиб турди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тарихини кўрсатишга бағишланган бу телевизион эшиттиришни режиссёр Депорис Голливуд услубида тез кўрсатиладиган қилиб суратга олинган. Бу эшиттириш, ҳатто одатдаги реклама эълонлари билан бўлиниб тургани ҳам йўқ. Эшиттиришда кўрсатилган кинохрониканинг ҳаммаси ҳужжатли кадрлардан иборат-у, шу билан бирга, бу кадрларнинг ҳаммаси сохта.

Эшиттириш Ричард Хотлетнинг қуйидаги драматик сўзлари билан бошланди: «Ҳозир Вьетнамда эрталаб соат ўн бир. Партизанлар шафқатсиз урушининг, пистирмалар ва ҳаво ҳужумларининг янги куни бошланмоқда. Жаҳон катта можаронинг ёқасида турибди. Инсониятни уруш офатларидан халос қилмоқ учун бундан йигирма йил муқаддам тузилган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти эса мана шундай фавқулод ҳолатда индамай турибди. Ўн тўққизинчи Бош Ассамблея ишламай қўйди. Хавфсизлик кенгаши мажлис қилмаётир. Нега, деган савол туғилади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кучи ҳаммадан кўра кўпроқ керак бўлиб турган вақтда, нега у ожизлик қилмоқда? Бу нарса Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг куни тугаганлигини кўрсатмайдими?»

Бундай аҳвол вужудга келганлигига ким айбли? Халқаро воқеаларни кузатиб борган ҳар бир кишига шу нарса маълумки, Қўшма Штатларнинг ўзи Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг обрўсини муттасил тўкиб келди, бу ташкилот тузилган кундан бошлаб унга ўз айтганини қилдириб, унинг уставини бузиб ва четлаб ўтиб, ўзининг империалистик ҳаракатларини ва мақсадларини унинг байроғи билан ниқоблаб, шу тариқа Бирлашган Миллатлар Ташкилотини обрўсизлантириб келди. АҚШнинг ўзи Бош Ассамблеянинг ўн тўққизинчи сессиясида «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тинчликни сақлаш операцияларини» пул билан таъминлаш масаласини атайин кўпиртириб, бу сессиянинг ишлашига имкон бермай қўйди.

Лекин шу телевизион программани ташкил этган кишилар ҳеч бир уялмай бутунлай бошқа нарсани даъво қилмоқдалар. Уларнинг гапига қараганда, бу аҳвол учун Де Голль Францияси, қизил Хитой, Индонезия ва Африкада номлари айтилмаган баъзи давлатлар айбдор эмиш. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бу аянчли аҳволига сабабчи «ёвуз душман» тариқасида Совет Иттифоқини кўрсатишга уриниб, буни сохта ҳужжатлар билан исботламоқчи бўладилар. Шу телевизион эшиттиришда Қўшма Штатлар эса «қамал ичида қолган қалъанинг» олиҳиммат ҳимоячиси қилиб кўрсатилади. Телевизион экранида АҚШ президентлари бирин-кетин пайдо бўлиб, биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотини мустаҳкамлашга интилаётирмиз, деган гапларни айтадилар. Буни «ҳужжатлар билан исботламоқ» учун Совет давлат арбоблари ва дипломатлари ҳам экранда бир нафас кўриниб ўтади. Лекин улар нималарни айтаётганликлари Америка томошабинига номаълум бўлиб қола беради. Уларнинг айтган гаплари таржима қилиб ҳам берилмайди, Совет позицияси бирор объектив тарзда баён қилиб ҳам берилмайди. Бутун эшиттириш Совет сиёсатига қилинган ғирт туҳматдан иборат бўлиб қолган. Америка вакиллари ва уларнинг малайлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг мажлисларида бундай туҳматларни йигирма йилдан бери такрорлаб келмоқдалар.

Масалан, Конгодаги фожиа қуйидагича тасвирланади: Бельгия Конгога мустақиллик берганидан кейин, у ерда «Африканинг қоқ ўртасида бўшлиқ пайдо бўлди». Мана шу бўшлиқни эгаллаб олишга Совет Иттифоқи интилган эмиш, шунинг учун ҳам у «Лумумбага бир ёқлама ёрдам беришга» киришган эмиш ва ҳамма кулфатларга шу нарса сабаб бўлган эмиш. Бельгия парашютчилари ҳақида ҳам гапирилади. Лекин улар «қонли тартибсизликлар» сабабли, «ўзларининг юз минглаб ватанпарварларини авж олиб кетган зўрлик ва ўлдиришлардан ҳимоя қилмоқ» учун Конгога келган эмишлар. Сўнгра, «Лумумба ўлдирилганлиги тўғрисида» хабар тарқалибди ва Американинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги вакили Стивенсон шу муносабат билан «таъзия» изҳор қилибди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қўшинларини ўз мамлакатига таклиф қилган Конго бош министри Лумумба Америка ва Бельгия малайларининг ёрдами билан ва «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тинчликни сақлашга қаратилган операциясини» амалга ошириш тариқасида қандай қилиб ва кимлар томонидан ўлдирилганлиги бундай телевизион эшиттиришда рўй-рост гапириб берилади, деб кутиш беҳуда бўлар эди. Лекин эшиттириш авторлари лоақал раҳмсизлик қилмасликлари ва мунофиқона «таъзия»ни эсга туширмасликлари мумкин эди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бутун тарихи мана шу руҳда талқин қилинади. Совет сиёсати бузиб кўрсатилганлиги ва мамлакатимиз шаънига қилинган ҳамма туҳмат ва бўҳтонлар хусусида бу қисқа мақолада ўша телевизион программа авторлари билан баҳслашиш имконияти йўқ. Зотан бунинг кераги ҳам йўқ. Эшиттириш авторларининг уйдирмаларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги Совет вакиллари гина рад қилиб қолмасдан, буни турмушнинг ўзи ҳам аллақачон рад қилган. Бироқ, бу эшиттиришнинг умумий руҳи тўғрисида индамай ўтиб бўлмайди. Бу эшиттириш Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ўқилаётган жанозадек бўлиб янгради. Бу ҳол матбуотда ҳам қайд қилиб ўтилди. «Нью-Йорк Геральд трибюн» газетаси бу хусусда қуйидагиларни ёзди: «Эшиттиришнинг охирида, гангиб қолган томошабинда, таъзиядан бошқа нарса эмас-ку, деган ҳаяжонли таассурот туғилди... Ўлим тўғрисидаги овозалар бевақт тарқалган овозалар бўлиб қолади, деб умид қиламиз».

Йўқ, Қўшма Штатлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотини ҳали дафн этмоқчи эмаслиги ва унга жаноза ўқиш ниятида эмаслиги кўриниб турибди. Аксинча, АҚШ бутун дунёдаги революцион ва миллий озодлик ҳаракатини бостирмоқ учун бу халқаро ташкилотдан фойдаланиш мақсадида уни яна ўзига итоат қилдиришга уринмоқда. Бу хусусда телевизион эшиттиришнинг ўзида ҳам дангал айтилди: АҚШ Бирлашган Миллатлар Ташкилотини «коммунистлар миллий озодлик урушлари деб ном қўйган» ҳаракатнинг олдини оладиган ташкилот бўлиб қолишига эришмоқдалар, «Қўшма Штатлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг самарали бўлиши учун қўшилмаган мамлакатлар ҳисобига кўпчиликни ташкил этишга уриниб кўрди, лекин ҳозирча бу ишда муваффақият қозонилгани йўқ».

Кичик мамлакатларни Американинг буйруғига бўйсунишга мажбур қилмоқ учун эса уларни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти барбод бўлиб кетиш хавфи бор, деб қўрқитмоқдалар. Худди шу мақсад билан Қўшма Штатлар Бош Ассамблеянинг ўн тўққизинчи сессиясини боши берк кўчага киритиб қўйди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотига телевизион компания томонидан ўқилган бевақт жаноза ҳам мана шу мақсадга хизмат қилади. Эшиттиришнинг охирида кичик мамлакатларга тўғридан-тўғри дўқ қилинганлиги ҳам бежиз эмас. Эшиттиришнинг охирида, агар шу мамлакатлар бу сафар ҳам «тўқнашмасликни ўзларига эп кўрсалар» ва Вашингтонни қувватламасалар, у ҳолда «ҳар бир мамлакат ўзини-ўзи ҳимоя қиладиган якка-ёлғиз мамлакат бўлиб қолади, халқаро тинчлик эса Америка кучининг аралашувига бутунлай боғлиқ бўлиб қолади», дейилганлиги бежиз эмас.

Ист-Риверда «қамал ичида қолган қалъага» Москвадан ҳам, Париждан ҳам, Африка давлатларининг пойтахтларидан ҳам ҳужум бўлаётгани йўқ. Унга АҚШнинг ўзи ҳужум қилмоқда.

Л. ВЕЛИЧАНСКИЙ,
ТАСС мухбири.

НЬЮ-ЙОРК.

Лирик шеърлар

ЛОЛА

Устоз ОЙБЕККА

Чўққи елкасида турибман
ҳайрон,
Унинг сийнасида ёқут бир лола.
Гўё биров ёйиб кўмкўк
дастурхон,
Атай қўйган каби қирмиз
пиёла.
Қирмиз пиёла!
Бу бир шаклий қиёс,
Мен кўрган лоланинг шаънига
эртак,
Уни пиёладек синдириб бехос,
Ўйнаёлмас бўрон жарларда
чертмак.
Мен кўрган бу лола, мисоли
олмос,
Харсангларни ёриб ўсолган
лола,
Бу лола мардларнинг юрагига
хос.
Бўронлар йўлини тўсолган лола.

ЎЙНАБ ЎТИНГ, ШАББОДАЛАР

(қўшиқ)

Дилдор ўтар боғ қўйнидан
Ўйнаб ўтинг шаббодалар.
Мен интизор ёр кўнглидан
Куйлаб ўтинг шаббодалар,
Ўйнаб ўтинг шаббодалар.

Боғ атрофи кенг пахтазор,
Ўтса ниҳол қоматли ёр,
Қўйида айтиб — ёр-ёр
Куйлаб ўтинг шаббодалар,
Ўйнаб ўтинг шаббодалар.

Ҳар шона ул ёрдан нишон,
Парвонаман кўрган замон,
Олтинга айлай ошиён,
Куйлаб ўтинг шаббодалар,
Ўйнаб ўтинг шаббодалар.

ЧАШМА

Пастда, кўкни ўпиб, гердайган—
Чўққилардан юз чандон пастда,
Тепасида арча барг ёйган
Бир чашма бор, жимирлар аста.

Этагида ётар бир харсанг,
Кўзгусида арча чиройи,
Қачон унинг қошига борсанг,
Толеидан қилар хиргойи.

Бўлмаса-да тоғдай савлати,
Урмаса-да дарёдай туғён,
Тиниқ суви унинг давлати,
Баҳра олур бағридан инсон.

Шу чашмани кўрган замоним,
Яна тушар ёдимга отам,
Отам менга дерди: ўғлоним,
Бўл ҳамиша камтар ва хотам.

Султон ҚУҚОНБЕКОВ.

Футбол КУРАШ КЕСКИНЛАШЯПТИ

Мамлакат биринчилиги учун «А» класси» иккинчи группасида қатнашаётган командалар олтитадан учрашув ўтказдилар. Бу галги тур учрашувлари ҳам сўзсиз ишқибозларни ҳаяжонга солди, айрим команда мухлисларини хурсанд этиб, бошқа команда шинавандаларини хафа қилиб қўйди.

Мавсум бошланишидан олдин ишқибозлар бу йил «Политотдел» колхоз командаси кўп тер тўкиши, бор тажриба ва билимини ишга солиб ўйнашни лозимлигини, акс ҳолда уялиб қолишини яхши тушунардилар. Олмаотанинг «Қайрат», Ереваннинг «Арарат», Риганинг «Даугава», Ярославлнинг «Шинник», Вильнюснинг «Жальгирис», Луганскнинг «Заря» командалари билан беллашиш осон бўлмасди, албатта.

«Политотдел» дастлабки икки учрашувда мағлубиятга учради. Бундай вақтда тажрибали команда ҳам асабийлашиши мумкин. «Политотдел» колхоз командаси тренерлари «Жальгирис» командаси билан бўлган учрашувга составни анвалгига қараганда бирмунча ўзгартириб туширдилар. Майдондаги ўн бир ўйинчи: Годлевский, Рем, Семенов, Спиваков, Мидигулов, Прохоров, Хусаинов, Чаплигин, Богоутдинов, Ан, Переверзевлар чиройли ва мазмунли ўйин кўрсатдилар. Қаҳҳоров, Ёқубов, Казаковлар бу сафар запас ўйинчилар сафида ўтиришди. Колхоз футболчилари ғолиб келиш учун бутун 90 минут давомида шиддатли кураш олиб бордилар. Ҳимоячилар ҳам, ярим ҳимоячи ва ҳужумчилар бор тажрибани ишга солишди. Биринчи ғалабага эришилди. Кейинги икки учрашув эса дуранг бўлиб тугади. Калининнинг «Волга» ва Ленинграднинг «Динамо» командаларидан олинган икки очко турнир жадвалидаги аҳволни бирмунча яхшилаб олишга имкон берди.

Аммо, ўтган якшанба куни «Политотдел» «Шинник» (Ярославль)га ютқазиб (0:2) қўйди.

Олти турдан кейин колхоз футболчилари ўйинидан қандай хулоса чиқариш мумкин? Ҳимоячилардан А. Рем ўз ўйини билан ҳаммани мамнун этмоқда. Бу ҳимоячининг жуссаси кичкина, бўйи паст бўлишига қарамай, чаққон ҳаракат қилади, меҳнатсеварлиги билан бошқаларга ўрнак бўла олади. Семенов ва Спиваковлар марказий ҳимоячи ролини бажарадилар. Уларнинг ҳар иккиси эркин, совуққонлик билан ўйнайди. Чап қанот ҳимоячиси Ю. Мидигулов ўйинидан қаноат ҳосил қилиб бўлмайди. Бу футболчи ҳали ўз устида ишлаши, маҳоратини ошириши лозим.

Ҳужумчилар Богоутдинов, Переверзев, Д. Ан, Е. Казаков, Прохоровлар ҳам камчиликка йўл қўйишмоқда, улар рақиб билан яккама-якка келишганда устун чиқиш, дарвоза олдида кескин вазият юзага келтириш, кучли зарб билан мўлжалга тепишда тажрибасизлик қилиб қолаптилар.

«Политотдел» олти учрашувдан кейин тўрт очко билан 13 ўринда бормоқда. Ўнинчи ўринда бораётган Новосибирскнинг Армия спорт клуби командаси ҳам тўрт очкога эга. Колхоз командаси тўплар нисбати ёмон бўлганлиги учун кейинги ўринда боряпти.

Луганскнинг «Заря» командаси олти учрашувда ўз дарвозасига битта тўп ўтказиб юборган ягона командадир. Бу коллектив 10 очко билан иккинчи кичик группада турнир жадвалини бошқариб боряпти. Днепропетровскнинг «Днепр», Олмаотанинг «Кайрат», Ереваннинг «Арарат», Львовнинг «Карпати», Ярославлнинг «Шинник» командалари турнир жадвалида пешқадамлик қиляптилар.

Колхоз футболчилари сафарга жўнаб кетдилар. Улар навбатдаги учрашувларини Олмаота, Луганск, Новосибирск шаҳарларида ўтказадилар.

Ш. УМРЗОҚОВ.

У. Қ. АШУРОВ

1929 йилдан буён партия аъзоси Умаржон Қосимович Ашуров 63 ёшида вафот этди.

У. Қ. Ашуров батрак оиласида туғилди, бойларнинг эшигида батрак бўлиб ишлади. Унинг меҳнат фаолияти турли партия, совет ва хўжалик ташкилотларида 1924 йилдан бошланди. У 1930 йилдан бошлаб район партия комитетининг секретари, совхоз сиёсий бўлимининг бошлиғи, оближроком раиси ва республика қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари бўлиб ишлади. Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида У. Қ. Ашуров Бухоро оближрокоми раисининг ўринбосари, урушдан кейинги йилларда эса Сурхондарё оближрокоми раиси эди. Умаржон Қосимович Бухоро ва Сурхондарё область партия комитетларининг бюро аъзолигига сайланди. У 1950 йилда Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари, умрининг сўнгги йилларида пенсионер эди.

У. Қ. Ашуров меҳнаткашлар депутатлари область Советлари депутатлигига ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати қилиб бир неча марта сайланди. Ўзбекистон Компартиясининг X съездида Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг аъзоси қилиб сайланди.

Умаржон Қосимович узоқ йиллар бенуқсон ишлаганлиги учун иккита Қизил Байроқ ордени, Қизил Юлдуз ордени, иккита «Ҳурмат белгиси» орденлари билан мукофотланди.

Ҳормас-толмас меҳнаткаш, ўртоқ ва дўст Умаржон Қосимович Ашуровнинг хотираси қалбимизда доим сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

27 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Чолғу пьесалари. 9.50 — Янги гигант одимлари (тож.). 10.10 — Кинофильмлардан куйлар. 10.30 — Ўзбекистон композиторларининг камер асарлари. 11.10 — Ленин билан бамаслаҳат (рус.). 11.25 — Ёш ижрочилар концерти. 12.15 — Спорт эшиттириши. 12.30 — Концерт. 13.40 — Дам олиш концерти (рус.). 16.15 — Музикали эшиттириш. 18.00 — «Алангали йиллар қиссаси». 18.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари. 19.20 — Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — «Ўзбекистон қурилишларида» радиожурнали (рус.). 20.45 — Андижонлик атеистлар ҳикоя қилади. 22.10 — Вальслар. 22.40 — «Звезда Востока» журнали обзори (рус.). 23.20 — Мақом кечаси.

Телевидение

27 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Спорт эшиттириш ва телевизион янгиликлар.**

Ўзбек тилида: 19.45 — **Телевизион янгиликлар,** 20.05 — **Жаҳон халқлари куйлари.**

20.35 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.40 — **Ҳозирги босқичда миллий озодлик ҳаракати** (суҳбат). 21.00 — **Инсон ва қонун,** 21.30 — **Улар Шарққа боради** номли бадиий фильмнинг 1-серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Шаҳримиз болалари** (телефильм). 18.45 — **Тошкент янгиликлари,** 18.55 — **Биз дўстлашдик** (ҳужжатли фильм). 19.15 — **Жаҳон киноси актёрлари.**

Ўзбек тилида: 20.30 — **Дўстликни куйлаймиз** (мактаб ўқувчилари учун) ва **концерт,** 21.00 — **Тошкент янгиликлари,** 21.10 — **Тонг** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/IV да **Травиата,** 28/IV да **Семурғ.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/IV да **Биринчи муҳаббат,** 28/IV да **Сарвқомат дилбарим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/IV да **Гули сиёҳ.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА:

Умрбод — «МИР», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ям-яшил уфқлар — СОБИР РАҲИМОВ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Палата — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (2-залда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10, 11-45 минутда).

Эртагача — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 1 яримдан), «ЮЛДУЗ» (кундуз 5, кеч 7 ва 9 да).

Ҳийлагар Пётр (кундуз ва кечқурун), **Ватанга совға** (ўзбек тилида, кеч соат 6-40 минутда) — НАВОИЙ номли.

Ёқут кўзли билагузук — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 4, кеч 6, 8 ва 9-45 минутда).

Актриса — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 яримда)

Кел, Мухтор! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Икки ҳаёт (1 ва 2-серия) — «ХИВА».

Қора кўзойнак — «САЛЮТ».

Банкда ишловчи қиз — НАВОИЙ номли.

Асосли далил — ПУШКИН номли.

Пани Ганка кундалиги — «РАКЕТА».

Гражданлар диққатига!

«ТАШКОМИССИОНТОРГ» МАГАЗИНЛАРИ АҲОЛИДАН КОМИССИЯГА

янги кийим-кечак, пойафзал, трикотаж буюмлар, гилам ва поёндозлар, музика-радио товарлари, телевизорлар, чинни ва хрусталь идиш-товоқ, мебель, автомашина, мотоцикл ва бошқа товарлар, шунингдек ремонт ва тозалаш талаб қилинмайдиган тутилган буюмлар

қабул қилади ва сотади

Катта ҳажмдаги буюмлар гражданлар уйига бориб баҳоланади.

Комиссион магазинлар: Карл Маркс кўчаси, 25-уйда, Апанасенко кўчаси, 5-уйда, Тарас Шевченко кўчаси, 62-уйда, Педагогическая кўчаси, 38-уйда, Госпиталь, Олой, Октябрь, Биринчи май, Паркент, Бешёғоч ва Марказий бозорларида жойлашган.

Ташкилот ва муассасалардан ортиқча мебель, арзонлаштирилган товарлар ва бошқалар сотиш учун қабул қилинади.

Карл Маркс кўчаси, 25-уйдаги, Госпиталь бозори, Октябрь бозори ва Олой бозоридаги комиссион магазинлар гражданлардан **қўлда тўқилган: «Текин», «Исмуд», «Пенди», «Бешери», «Куба», «Қорабах» гиламлари ва поёндозларни нақд пулга сотиб олади.** Бундай гилам эгалари топширган гиламлари эвазига 1 га нисбатан 2 ҳисобидан фабрика гиламлари олишлари мумкин.

Қабул қилинган буюмларни шошилинч равишда сотиш учун Олой бозорида 3/1, Октябрь бозорида 24/16 ва Тарас Шевченко кўчаси, 68-уйда 13-махсус комиссион магазинлар қўшимча очилган. Шошилинч сотиладиган буюмлар қабул қилиниши биланоқ дарҳол сотишга қўйилади ва уларнинг пули сотилган куниёқ эгаларига тўланади.

Чилонзор массив, 55-уй, 1-квартирада турувчи **Галина Владимировна Насонова**нинг ТашГРС қишлоғи 1-уй, 77-квартирада турувчи Юрий Игнатьевич Ерохиндан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Навоий кўчаси, Кузнецова проезди, 24-уй, 10-квартирада турувчи **Симха Нухимович Краснер**нинг Чилонзор массив, 18-уй, 17-квартирада турувчи Вася Иосифовна Краснердан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Степан Разин кўчаси, 42-уйда турувчи **Ставрос Христос Бабалис**нинг шу уйда турувчи Султана Апостолос Бабалидан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

«Совет Ўзбекистони» газета редакциясининг коллективи газетамизнинг Самарқанд область мухбири ўртоқ Латиф Эргашевга унинг онаси

Чиннихон ЭРГАШЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27293. Партия турмуши — 33469, 31226. Пропаганда — 27221. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 31226. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543 № В. 97. Р. 03784.